

Yaşlılık Hukukunun Anatomisi: ABD Örneğinde İçsel Farklılaşma ve Biyo-Politik Yönetimsellik

Ömer Faruk Ocakoğlu¹ 

Öz

Bu çalışma, 20. yüzyılın son çeyreğinde Amerika Birleşik Devletleri merkezli olarak kurumsallaşan Yaşlılık Hukuku (Elder Law) disiplininin evrimini, Niklas Luhmann'ın sistem teorisi ve Michel Foucault'nun biyo-politik analizi üzerinden sosyolojik bir perspektifle incelemektedir. Makale kapsamında, Elder Law Jurnal ve Amerikan Barolar Birliği'nin Bifocal dergilerinin arşivleri ile Adalet Bakanlığı'nun yayımladığı The Elder Justice Roadmap gibi stratejik belgeler ve Better Call Saul dizisinden hareketle popüler kültüre yansımaları üzerinden bir içerik analizi yürütülmüştür. Analiz sonucunda, Yaşlılık Hukuku'nun salt bir branşlaşma faaliyeti olmadığı; aksine hukuk sisteminin demografik karmaşıklığı kendi operasyonel kodlarında (ehliyetli/ehliyetsiz) yeniden inşa ettiği otopoyetik bir içsel farklılaşma sürecinin ürünü olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda bu hukuki tekniklerin, yaşlı bireyin biyolojik süreçlerini, zihinsel kapasitesini ve mali varlıklarını mikro-denetim ağlarına eklemeyen biyo-politik bir yönetimsellik stratejisi işlevi gördüğü tartışılmaktadır. Çalışma, hukukun bir "tercüme mekanizması" olarak işleyişi ile "iktidar teknolojisi" olarak nüfuz edili arasındaki paradoksal ilişkiyi ortaya koyarak, Yaşlılık Hukuku'nun modern yönetimin biyo-medikal ve algoritmik bir uzantsına dönüşme eğilimini kuramsal düzeyde analiz etmekte; bu sürecin hukukun özgülleştirici potansiyeli ile yönetimsel işlevi arasındaki gerilimi nasıl yeniden biçimlendirdiğini sorgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık hukuku • Sistem Teorisi • Otopoyez • Biyo-politika • Yönetimsellik

The Anatomy of Elder Law: Internal Differentiation and Biopolitical Governmentality in the U.S. Case

Abstract

This study examines the institutionalization of Elder Law as a distinct legal discipline in the United States during the final quarter of the twentieth century, through a dual theoretical lens combining Niklas Luhmann's systems theory with Michel Foucault's bio-political analytics. Drawing on a discursive archive reading of The Elder Law Journal, the ABA's Bifocal, The Elder Justice Roadmap, and the television series Better Call Saul as a cultural illustration, the study finds that Elder Law does not constitute a mere branching specialization. Rather, it is seen as an autopoietic internal differentiation process through which the legal system reconstructs demographic complexity within its own operational codes. The archival evidence further suggests that these legal techniques function as a bio-political governmentality strategy, integrating the elderly individual's cognitive capacity, biological condition, and financial assets into micro-surveillance networks. By illuminating the paradoxical relationship between law's operation as a "translation mechanism" and its penetration as a "technology of power," the study interrogates how Elder Law tends toward becoming a bio-medical and algorithmic extension of modern governance — and how this process reshapes the tension between law's emancipatory potential and its managerial function.

Keywords: Elder law • Systems Theory • Autopoiesis • Bio-politics • Governmentality

¹ Sorumlu yazar: Ömer Faruk Ocakoğlu (Dr. Öğr. Üyesi), Kırklareli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Kırklareli, Türkiye. E-posta: ocakogluomer@klu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0162-9735

Afif: Ocakoğlu, Ö.F. (2026). Yaşlılık hukukunun anatomisi: ABD örneğinde içsel farklılaşma ve biyo-politik yönetimsellik. *Senectus* 4(1), 1-36. <https://doi.org/10.26650/senectus.2026.4.1.1146>

Extended Abstract

The emergence and institutionalization of Elder Law as a distinct legal specialty in the United States during the final decades of the twentieth century offers a compelling case study for the sociology of law. This study examines that evolution not through doctrinal or policy-oriented lenses, but through a dual theoretical framework that combines Niklas Luhmann's systems theory with Michel Foucault's biopolitical analytics. The central argument is twofold: Elder Law is seen as an autopoietic process of internal differentiation through which the legal system translated mounting demographic complexity into its own operational codes; and simultaneously, this institutionalization has functioned as a biopolitical technology of governmentality, reframing aging as an object of administrative management rather than a biographical experience.

These two theoretical perspectives are deliberately not synthesized into a single explanatory framework. This is not merely a presentational choice but a theoretically grounded decision: the tension between the two perspectives is epistemologically irreducible. Rather than resolving this incompatibility — which cannot be resolved without distorting both frameworks — the study deploys them in the tradition established by Teubner (1987) and Rose and Valverde (1998): as successive analytical lenses applied to the same institutional object, each retaining its ontological autonomy. Luhmann's approach illuminates how the legal system processes external complexity — aging, cognitive decline, care dependency — through its binary code of legal/illegal, expanding its internal complexity in response. Foucault's biopolitical analytics, by contrast, renders visible the power effects produced by this very process: how legal techniques reshape elderly bodies, manage populations, and generate hierarchies of normality and abnormality. The same institutional formation — a Medicaid capacity assessment, for instance — can be read as a structural coupling product from a Luhmannian standpoint and as a disciplinary technique of confinement from a Foucauldian one.

The study rests on a purposive-sampling discursive archive reading of *The Elder Law Journal* (ELJ, 1993–2025) and the American Bar Association's *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging* (2001–2025), supplemented by the 2014 *Elder Justice Roadmap* (EJRP). Primary sources were accessed through the HeinOnline and ABA Publications databases; additional materials were retrieved from the U.S. Department of Justice publication portal and the SSRN academic preprint

repository. Article selection was governed by three criteria: texts directly engaging the key concepts of “Elder Law,” “capacity,” “guardianship,” and “governmentality” in either publication; landmark publications marking historical thresholds in the field’s development (e.g., Frolik, 1993, Andrews, 1997, Milne, 2025); and paired publications between ELJ and Bifocal demonstrating systematic thematic continuity. The methodology targets theoretical saturation rather than sectoral representativeness: repeated thematic patterns across multiple sources are treated as evidence that a given theme has become embedded in the field’s operational codes.

When demographic and economic pressures intensified in the 1970s and 1980s—Baby Boomer aging, extended life expectancy, and the growing complexity of Medicaid and Medicare financing — the legal system could not absorb these external irritations directly. Instead, it translated them into its own communicative formats, producing a new sub-system: Elder Law. This process exemplifies what Luhmann calls internal differentiation: the legal system replicating its own system/environment distinction internally and thereby expanding its capacity to manage environmental complexity. From Foucault’s perspective, the same process marks a structural transition in how power operates on populations — a transition that is not the outcome of a coordinated strategy but the emergent effect of multiple intersecting rationalities. The classical sovereign right to “let live or make die” gives way to a biopolitical rationality organized around “making live and letting die” (*faire vivre et laisser mourir*), through which Elder Law became simultaneously a field of rights and a technology of administrative management.

The archival record traces the field’s evolution across four broad phases, as follows. In the formative period of the 1990s, ELJ became the primary site for critiquing the existing guardianship regime, which Andrews (1997) described as a crisis of “constitutional proportions” — a mechanism reducing elderly individuals to a status of “civil death.” The 2000s marked the operationalization phase: Sabatino’s (2001) Bifocal article on diminished capacity and the subsequent ABA/APA Handbook (2005) effectively transposed Foucault’s “clinical gaze” into attorneys’ offices, establishing neuropsychological testing as the basis for legal competency determinations — an exemplary instance of structural coupling between psychiatric and legal systems. The 2010s consolidated institutional infrastructure: the 2014 Elder Justice Roadmap re-coded elder abuse as an economic liability, and Elder Law’s normative scope expanded to include LGBT elders (Knauer, 2012) and diffused internationally (Doron, 2005, 2020) — a Foucauldian normalization logic in which incorporating marginal

populations simultaneously extends rights and deepens administrative surveillance. The 2020s have been characterized by a post-human turn: Milne (2025) appears to document how Medicare Advantage plans deploy algorithmic decision-making to deny care, while liability shields for long-term care facilities (Brooks et al., 2020) effectively rendered elderly deaths a tolerable externality — instantiating the paradox of biopower in which the very power tasked with “making live” permits a portion of the population to die in order to sustain economic continuity.

The analysis also employs the Sandpiper Crossing case from *Better Call Saul* as a discursive illustration — a deliberately chosen fictional example, not empirical evidence. The case depicts a long-term care facility that systematically overcharges cognitively vulnerable residents while isolating them from legal counsel. It crystallizes systemic dynamics empirically documented in *Olmstead v. L.C.* (1999) and *Guardianship of Kowalski* (1986), serving as an analytical lens for the logic of bioeconomic exploitation and the legal system’s structural difficulty in processing that exploitation before it is translated into a recognizable legal code.

Elder Law’s transformation from a reactive legal subspecialty into a self-reproducing autopoietic system required the establishment of dedicated institutional infrastructure. The founding of NAELA in 1988 and the certification programs of the National Elder Law Foundation (NELF) created the boundary-maintenance and self-description mechanisms that Luhmann identifies as prerequisites for systemic stability. NELF’s Certified Elder Law Attorney (CELA) credentialing process operates precisely as Foucault describes the examination: a technology of visibility that ranks practitioners, constitutes expert subjects, and demarcates legitimate knowledge from unauthorized practice. The launch of ELJ in 1993 completed this circuit by creating a second-order observation space where the system could reflect on, theorize, and reproduce its own operational codes.

The archival evidence traced in this study suggests that Elder Law’s institutionalization is irreducible to either demographic necessity or professional market expansion. It is the simultaneous product of an autopoietic legal system increasing its internal complexity in response to environmental irritation and of a biopolitical regime of governmentality extending administrative power over the life-cycle’s most vulnerable phase. The central paradox — that Elder Law operates both as a field of rights and as a technology of management — is not a contingent outcome but a structural feature that the Luhmann–Foucault analytical framework makes

visible precisely because neither perspective alone can capture it. The archival record shows that resistance to this dynamic does not escape it: the supported decision-making model has been absorbed into *Bifocal*'s standard forms, demonstrating that the legal system incorporates challenges within its own communicative circuits. Future research priorities are twofold: comparative analysis of analogous differentiation processes in non-US legal systems, especially under UN human rights frameworks; and examination of the legal consequences arising when algorithmic risk scoring supplants deliberative legal judgment in care and capacity determinations.

Yaşlılık Hukukunun Anatomisi: ABD Örneğinde İçsel Farklılaşma ve Biyo-Politik Yönetimsellik

Modern hukuk sistemlerinde yaşlanma, artık yalnızca bireysel biyografilerin doğal bir evresi olarak değil, kurumsal düzenlemeler, idari prosedürler ve uzmanlık bilgileri aracılığıyla yönetilen yoğun bir toplumsal sorun alanı olarak belirmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde Yaşlılık Hukuku'nun (Elder Law) miras hukuku ve aile hukuku gibi klasik alanlardan ayrılarak müstakil bir uzmanlık alanı hâline gelmesi, bu dönüşümün en görünür göstergelerinden biridir. Nitekim alanın tarihsel gelişimine ilişkin erken dönem değerlendirmeler, yaşlılıkla ilişkili hukuki sorunların artık tekil sözleşme ilişkileri ya da münferit uyuşmazlıklar çerçevesinde değil, çok katmanlı ve kurumsal risk alanları olarak ele alındığını ortaya koymuştur (Frolik, 1993; Frolik, 2002; Doron, 2020). Bu bağlamda Yaşlılık Hukuku, yalnızca yeni bir uygulama alanı değil, hukuk sisteminin yaşlanan nüfus karşısında geliştirdiği yeni bir örgütlenme ve problem işleme biçimi olarak da okunmayı hak etmektedir.

Bu makale, söz konusu dönüşümü iki kuramsal perspektifi birlikte kullanarak, fakat analitik düzeylerini birbirine indirgmeden incelemeyi amaçlamaktadır. Niklas Luhmann'ın sistem teorisi, hukukun toplumsal çevresinden gelen karmaşıklıkları—yaşlanma, hastalık, bilişsel gerileme ve bakım ihtiyacı gibi olguları—kendi ikili kodları (hukuka uygun/hukuka aykırı) içinde nasıl işlediğini ve bu süreçte nasıl otopoyetik biçimde genişlediğini açıklamak için kullanılmaktadır (Luhmann, 1982; Luhmann, 1988a; Luhmann, 1988b; Luhmann, 2004). Bu perspektifte hukuk, yaşlanmayı “olduğu gibi” değil, ancak kendi iletişimsel işlemleri içinde yeniden kurulan bir problem olarak kavrar; biyolojik ve demografik olgular, ancak hukuki iletişim anlam kazandıkları ölçüde sistem için görünür hâle gelir. Michel Foucault'nun biyo-politika ve yönetimsellik analizleri ise, bu hukuki işlemenin yaşlı bedenler, nüfus istatistikleri, bakım pratikleri ve risk hesapları üzerinde nasıl bir iktidar etkisi

ürettiğini görünür kılmayı mümkün kılmaktadır (Foucault, 1992; Foucault, 2002). Bu nedenle çalışma, iki yaklaşımı teorik olarak “sentezlemeye” değil, biri sistemin işleyiş mantığını, diğeri ise bu işleyişin iktidar etkilerini aydınlatan iki tamamlayıcı analitik düzlem olarak birlikte kullanmaya dayanmaktadır.

Bu iki teorik perspektif arasındaki gerilim analitik bir sorun olarak görmezden gelinemez. Luhmann’cı bakıştan hukuk sistemi, kendi iç kodunun (hukuka uygun/hukuka aykırı) güdümündedir; ekonomik veya siyasi hesaplar ancak “yapısal eşleşme” kanalları aracılığıyla sistemi etkileyebilir, ama onu doğrudan yönetemez. Foucault’nun bakışından ise hukuk, dışsal iktidar ağlarının bir aracıdır; bio-politika, hukuki kurumları birer iktidar teknolojisine dönüştürerek onlar üzerinden nüfusu yönetir. Bu iki iddia, lakin analitik düzeyler birbirinden ayrıştırıldığında birlikte işletilebilir: Luhmann, sistemin ne yaptığını ve nasıl işlediğini açıklar (içsel mantık); Foucault ise bu işleyişin kimin için, hangi sonuçlarla gerçekleştiğini sorgular (iktidar etkisi). Başka bir deyişle, aynı kurumsal oluşum—Medicaid kapasite değerlendirmesi gibi—Luhmanncı gözden bir “yapısal eşleşme” ürünü olarak tanımlanırken, Foucaultcu gözden bireyi “ehliyetsiz” kategorisine hapseden bir disiplin tekniği olarak görülebilir. Bu çalışmada iki perspektif bu biçimde katmanlanmakta; ne biri diğerini iptal etmekte ne de ikisi tek bir tutarlı kuramsal senteze zorlanmaktadır. Analitik tamamlayıcılık, çelişkinin çözümünden değil, çalıştırıldığı soruyu farklılaştıran analitik işbölümünden kaynaklanmaktadır.

Bu metodolojik karar, hukuk sosyolojisi literatüründe tanınan bir geleneğe dayanmaktadır. Teubner (1987), Luhmannvari otopoyetik analizi sistematik biçimde eleştirel bir perspektife açar: hukukun işlevsel özerkliğini kabul etmekle birlikte bu özerkliğin toplumsal eşitsizlikleri nasıl yeniden ürettiğini sorgulayarak, sistem analizini iktidar eleştirisine metodolojik olarak yaklaştırır. Rose ve Valverde (1998), kurumsal hukuki pratikleri yönetimsellik analitiğiyle okuma yöntemini pratikte uygular; sisteme içkin işleyişi ve bu işleyişin dışarıya yönelik iktidar etkilerini birbirini dışlamayan analitik katmanlar olarak ele alır. Bu çalışma söz konusu metodolojik mirası Elder Law bağlamına taşımaktadır: Luhmann’ın sistemin iç mantığını betimleyen araçsallığı ile Foucault’nun iktidar etkilerini sorgulayan analitiği, teorik bir senteze zorlanmadan, ardışık analitik mercekler olarak aynı kurumsal nesneye uygulanmaktadır.

Bu kuramsal çerçeve, çalışmanın temel iddiasını da belirlemektedir: Yaşlılık Hukuku, son otuz yılda, hukuk sisteminin çevresel karmaşıklıkları yönetmek için geliştirdiği otopoyetik bir içsel farklılaşma biçimi olarak kurumsallaşmış; aynı zamanda bu kurumsallaşma, yaşlılığın biyo-politik bir yönetim nesnesi hâline gelmesine eşlik etmiştir. Başka bir deyişle, bu makale, Yaşlılık Hukuku'nun yalnızca “yaşlılara ilişkin hukuki sorunları çözen” bir uygulama alanı değil, modern hukukun kırılğan nüfusu güvenlik, koruma ve verimlilik söylemleri altında yöneten teknik bir alt sistemi olarak yeniden kavramsallaştırılması gerektiğini savunmaktadır. Foucaultcu anlamda bu süreç, iktidarın klasik hükümler modelinden uzaklaşıp nüfusu istatistikler, risk hesapları ve idari prosedürler üzerinden yöneten bir güvenlik rasyonalitesi içinde yeniden örgütlenmesine işaret eder (Foucault, 2002; Foucault, 2013, s. 242); Rose ve Miller'in (Rose & Miller, 1992, ss. 183–185) gösterdiği üzere, hukuk bu noktada yalnızca norm koyan bir çerçeve değil, uzmanlık bilgileri ve yönetsel tekniklerle iç içe geçmiş yönetim teknolojisi olarak işlemektedir. Benzer şekilde Rose ve Valverde'nin (Rose & Valverde, 1998, ss. 541–547) vurguladığı “hukuk yoluyla yönetme” mantığı, Yaşlılık Hukuku bağlamında, bakım ve koruma pratiklerinin hukuki prosedürler aracılığıyla standartlaştırılmasında somutlaşmaktadır.

Bu iddiayı temellendirmek için çalışma, The Elder Law Journal (ELJ) ve Amerikan Barolar Birliği'nin yayın organı Bifocal arşivleri ile The Elder Justice Roadmap belgesine dayanan kavramsal-söylemsel bir arşiv okuması yürütmektedir. Bu yaklaşım, nicel bir içerik analizinden ziyade, hukuk sisteminin kendi kendini betimleme biçimlerini, yani hangi sorunları hangi kavramlarla adlandırdığını ve hangi araçlarla yönettiğini izlemeyi hedeflemektedir. ELJ, bu anlamda, sistemin kendisi üzerine düşündüğü ve yeni kavramsal kodlar ürettiği bir teorik laboratuvar işlevi görürken; Bifocal, bu kodların sahadaki avukatlar için formlar, protokoller ve uygulama rehberleri aracılığıyla operasyonelleştirildiği bir pratik arayüz olarak okunmaktadır. Nitekim vesayet rejiminin yarattığı anayasal kriz tartışmaları (Andrews, 1997, ss. 114–115; Johns, 1999), kapasite değerlendirme araçlarının hukuk pratiğine girişi (Sabatino, 2001, s. 1), finansal istismara karşı bankacılık sektörünün gözetim mekanizmalarına eklenmesi (Hughes, 2003, s. 1) ya da hukuk eğitiminin bu yeni uzmanlık alanına uyarlanmasına yönelik çağrılar (Kohn & Spurgeon, 2014), bu iki yayın organı arasında işleyen otopoyetik döngünün somut örneklerini sunmaktadır. Bu döngü, Luhmanncı anlamda, sistemin kendi iletişimleri üzerinden kendini yeniden üretme kapasitesinin kurumsal düzeyde nasıl tesis edildiğini göstermektedir.

Veri, Yöntem ve Bağlam

Çalışma, ELJ (1993–2025) ve Bifocal (2001–2025) arşivlerinin amaçlı örneklem (purposive sampling) ilkesine dayalı söylemsel bir okumasına dayanmaktadır. Birincil veri kaynakları, HeinOnline ve ABA Publications veritabanları üzerinden erişilen bu iki derginin tam arşivleridir; ilave belgeler için Adalet Bakanlığı yayın portalı ve SSRN akademik ön baskı deposu kullanılmıştır. Tarama evreni açısından belirtmek gerekir ki ELJ arşivi, inceleme döneminde 406 numaralı yayını kapsamaktadır (167 makale, 212 not ve 27 diğer tür); Bifocal arşivinde ise 2001–2011 dönemi için 52 tam kayıtlı sayı, 2012–2025 dönemi için yaklaşık 78 dijital sayı tespit edilmiş olup her sayıda ortalama 5–7 makale yer almaktadır. Makale seçiminde üç kriter esas alınmıştır: (1) her iki yayın organında “Elder Law”, “capacity”, “guardianship” ve “governmentality” anahtar kavramlarıyla doğrudan ilişkili makaleler; (2) disiplinin tarihsel eşiklerini işaretleyen dönüm noktası yayınları (örn. Frolik, 1993; Andrews, 1997; Milne, 2025); (3) iki yayın organı arasındaki sistematik tematik sürekliliği gösteren karşılıklı yayın çiftleri. Seçim; 1990’lar (ELJ’nin kuruluşunu ve Elder Law’ın ilk akademik sistemleşmesini kapsayan dönem), 2000’ler (operasyonelleşme evresi), 2010’lar (algoritmik ve biyopolitik dönüm noktaları) ve 2020’ler (pandemi sonrası yeniden yapılanma) olmak üzere dört kronolojik kesitin her birinde temsil sağlayacak biçimde kurgulanmıştır; nitelik ağırlıklı örneklem anlayışı gereği seçim yoğunluğu her döneme oransal değil, tematik süreklilik ve dönüm noktası niteliği gözetilerek belirlenmiştir. Dışlama kriterleri şunlardır: salt pratik hukuk rehberi niteliğindeki materyaller, üçüncü kaynaklardan ikinci el derleme niteliğindeki yazılar ve seçim kriterlerinin hiçbirini karşılamayan tek yıla özgü haberler. Bu dışlama işlemi iki aşamalı yürütülmüştür: her metnin başlık, özet ve giriş paragrafı anahtar kavram kontrolüne tabi tutulmuş; eşleşme sağlandıktan sonra tam metin okunarak dahil/dışla kararı kesinleştirilmiştir. ELJ’deki önsözler ve kitap değerlendirme metinleri ile Bifocal’daki kurumsal duyurular ve kısa haberler bu işlem sonucunda dışlama kapsamına alınmıştır. Söz konusu ölçütler çerçevesinde tarama evreninden 28 yayın doğrudan analiz birimine dahil edilmiş; tarama sürecinde ek onlarca metin bağlam okuması amacıyla gözden geçirilmiştir. Çalışma nicel bir içerik analizi yürütmemekte; bunun yerine hukuk sisteminin kendi kendini betimleme biçimlerini—hangi sorunları hangi kavramlarla adlandırdığını ve hangi araçlarla yönettiğini—izleyen söylemsel bir arşiv okuması yürütmektedir. Kodlama, Luhmann’ın içsel farklılaşma, yapısal eşleşme ve koşullu program kavramları ile Foucault’nun disiplin, gözetim ve biyopolitik yönetimsellik kavramlarından oluşan iki teorik şablon üzerinden

yürütülmüştür; her metin bu kavramsal çerçevede doğrudan ya da dolaylı atıf içerip içermediğine göre ön sınıflandırmaya tabi tutulmuş, her iki şablona da temas eden metinler tematik diyalog varlığının göstergesi sayılarak analitik ön plana alınmıştır. Bu yaklaşım, sektörel bir temsil iddiasından ziyade analitik doygunluk (theoretical saturation) hedeflemektedir: bir tematik örüntünün hem ELJ hem Bifocal arşivinde, birbirinden bağımsız en az üç kaynaktan kesintisiz biçimde yinelendiği durumlarda doygunluğa ulaşıldığına karar verilmiş; bu eşliği karşılamayan örüntüler bireysel gözlem olarak sınıflandırılmıştır. Örneğin vesayet/kapasite temasının ELJ’de 1995’ten 2019’a aralıksız, Bifocal’da 2002’den 2019’a doğrudan atıfla devam eden varlığı bu ölçütü karşılamaktadır.

Teorik çerçevenin metodolojik kararı ve sınırlılıkları da açıkça belirtilmelidir. Bu çalışma, Luhmann ve Foucault’yu teorik bir sentez olarak değil, ardışık analitik mercekler olarak kullanmaktadır: Luhmann sistemin işleyişini betimleyen, Foucault bu işleyişin iktidar etkilerini sorgulayan araç konumunda tutulmaktadır. Bu strateji, hukuk sosyolojisinde Teubner (1987) ve Rose ile Valverde’nin (1998) açtığı metodolojik hattan beslenmekte ve bu çalışmada Elder Law bağlamına uygulanmaktadır. Bununla birlikte stratejinin teorik sınırları mevcuttur: İki perspektifin bulguları çeliştiğinde sentezlenmez, gerilim analitik bir veri olarak korunur. Luhmann’ın iktidarı sistemin dışsal çevresine ait gördüğü nokta ile Foucault’nun iktidarı her operasyona içkin saydığı nokta arasındaki fark kapatılmamaktadır. Öte yandan söylemsel bir arşiv okuması olarak bu çalışma, her iki kuramsal kavramı arşiv materyallerine retrospektif olarak uygulamaktadır; teorik argümanlar, arşivsel bulgularla doğrulanmaktan ziyade tutarlı biçimde ilişkilendirilmektedir. Bu çalışmanın temel metodolojik sınırı, veri tabanının dergi arşivleri ve strateji belgelerinden oluşmasıdır: Analiz, Elder Law’ın söylem üretimini ve kurumsal öz-tanımlamasını ortaya koymaktadır; ancak mahkeme kararları, idari pratikler ve avukat-müvekkil ilişkisindeki yerleşik örüntüleri doğrudan belgeleyemez. Bu sınır kasıtlı bir metodolojik tercih olup çalışmanın söylemsel çözümleme iddiasını aşmadan disipline özgü iktidar ilişkilerini görünür kılma amacıyla uyumludur.

Aynı şekilde, alanın kapsama alanının genişlemesi ve “normatif yaşlı” figürünün ötesine taşması da bu kurumsal evrimin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Farklı cinsel tercihe sahip yaşlıların hukuki görünürlüğü ve seçilmiş aile yapılarına ilişkin tartışmalar, Yaşlılık Hukuku’nun yalnızca demografik bir zorunluluğun değil, aynı zamanda normatif sınırlarını sürekli yeniden tanımlayan bir yönetim alanının ürünü

olduğunu göstermektedir (Knauer, 2012; Knauer, 2024). Bu genişleme, Foucaultcu anlamda, biyo-politik iktidarın marjinal grupları da yönetim alanına dahil ederek normalleştirme ve denetim stratejilerini derinleştirilmesi olarak okunabilir.

Çalışma, bu kuramsal ve arşivsel hattı, popüler kültürde yer alan Sandpiper Crossing vakası (kurgusal örnek) üzerinden mikro düzeyde somutlaştırmaktadır. Bu vaka, kurumsal bakım rejimlerinin nasıl bir ekonomik rasyonalite ve iletişimsel kapatılma mantığı içinde işlediğini, hukuki iletişimin hangi koşullarda kesintiye uğrayabildiğini ve bu kesintinin hangi sömürü alanlarını üretebildiğini görünür kılmaktadır. Sandpiper örneği (kurgusal örnek), Luhmanncı anlamda hukukun çevresel “gürültüyü” ancak kendi kodları içinde belirli eşiklerde işleyebilir hâle geldiğini; Foucaultcu anlamda ise bakım ve koruma söylemleri altında işleyen disiplinci ve düzenleyici iktidar tekniklerinin gündelik pratiklerde nasıl kristalize olduğunu göstermektedir. Bu nedenle vaka, çalışmada yalnızca illüstratif bir örnek olarak değil, ileri sürülen kuramsal argümanın söylemsel düzeydeki tamamlayıcısı olarak konumlandırılmaktadır.

Sonuç olarak bu makale, Yaşlılık Hukuku'nun yükselişini ne yalnızca demografik bir zorunluluğun ürünü ne de salt mesleki bir uzmanlaşma alanının genişlemesi olarak ele almaktadır. Aksine, hukuk sisteminin yaşlanan nüfusu yönetme kapasitesini artırmak için geliştirdiği otopoyetik içsel farklılaşma ile bu farklılaşmanın ürettiği biyo-politik yönetimsellik rejimi arasındaki diyalektiği merkezine alarak, alanın kuramsal ve kurumsal anlamını yeniden düşünmeyi önermektedir. Bu çerçevede, makalenin ilerleyen bölümlerinde hem kurumsal evrimi hem de Sandpiper Crossing örneği (kurgusal örnek) üzerinden bu evrimin somut iktidar etkilerini birlikte tartışmanın zeminini oluşturmaktadır.

Bağlam: Modern toplumların karşı karşıya kaldığı en kapsamlı yapısal dönüşümlerden biri olan nüfusun yaşlanması, salt demografik veya ekonomik bir veri olmanın ötesinde, hukuk sistemini kendi iç yapısını ve işleyiş mantığını yeniden düşünmeye sevk eden devasa bir çevresel karmaşıklık alanı yaratmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında “Yaşlılık Hukuku” (Elder Law) adıyla müstakil bir disiplinin belirmesi (Frolik, 1993, s. 1; Doron, 2020, ss. 2–3), hukuk sisteminin bu dışsal basınca verdiği tepkinin, sistem teorisi terminolojisiyle bir içsel farklılaşma süreci olarak okunabileceğine dair güçlü işaretler sunmaktadır. Nitekim geleneksel hukuk pratiği, uzun yıllar boyunca yaşlı bireylerin sorunlarını “Emlak Planlaması” (Estate Planning) şemsiyesi altında, servet transferi

ve ölüm sonrası düzenlemeler ekseninde ele alma eğilimindeyken (Frolik, 1993, s. 1), Bebek Patlaması (Baby Boomer) kuşağının yaşlanması, insan ömrünün uzaması ve özellikle Medicaid ile Medicare üzerinden sağlık finansmanının karmaşıklaşması, sistemin çevresinde yönetilmesi gereken yoğun bir “gürültü” (noise) oluşturmuştur. 2024 itibarıyla 65 yaş ve üzeri nüfusun ABD toplam nüfusunun %18,0’ini oluşturması ve bu oranın 2030’a dek artmaya devam edeceğinin öngörülmesi (U.S. Census Bureau, 2024), söz konusu demografik baskının yapısal boyutunu somutlaştırmaktadır. Bununla birlikte vurgulanmalıdır ki demografik baskı, bu farklılaşmanın tek ve yeterli nedeni değildir; söz konusu baskı, hukuk sisteminin iç mantığı ve ekonomik yeniden yapılanmanın ürettığı mesleki dönüşüm gibi etkenlerle birlikte işleyen bir çevresel irritasyon olarak anlaşılmalıdır (Knauer, 2024). Bu yeni ve yoğun karmaşıklık karşısında hukuk sistemi, mevcut statik mülkiyet yönetimi kategorileriyle yetinmek yerine, kendi içinde dinamik bir biyo-politik yönetim alanı olarak Yaşlılık Hukuku’nu türetme ve bir alt sistem şeklinde farklılaşma yoluna gitmiştir (Frolik, 2002, s. 2; Doron, 2020, s. 3).

Söz konusu müstakilleşme süreci, esasen Niklas Luhmann’ın sosyal sistemler teorisi bağlamında değerlendirildiğinde, hukukun “normatif olarak kapalı, bilişsel olarak açık” yapısı belirginlik kazanmaktadır (Luhmann, 1988b, s. 335). Sistem, çevresinden gelen demografik veya tıbbi karmaşıklığı doğrudan bünyesine alamamakta; bu dışsal irritasyonu ancak kendi iç kodlarına tercüme ederek bir iletişim nesnesine dönüştürebilmektedir (Luhmann, 1988a, ss. 18–21). Bu doğrultuda Yaşlılık Hukuku, hukukun yaşlanma olgusunu işleyebilmek için yarattığı yeni bir iletişim ağı olarak görülebilir; zira sistemler, çevrelerindeki artan karmaşıklığa kendi iç karmaşıklıklarını artırarak yanıt verirler (Luhmann, 1982, ss. 229–238). Hukuk, yaşlılığı biyolojik bir süreç olmaktan çıkarıp “Medicaid uygunluğu”, “kapasite” veya “varlık transferi cezası” gibi hukuki kodlarla yeniden inşa ederek otopoyetik doğasını korumakta ve dış dünyadaki kaosu kendi iç düzenine (düzenlemeler, yasalar, içtihatlar) dönüştürerek varlığını sürdürmektedir (Frolik, 2002, ss. 1–14; Teubner, 1987, s. 222).

Hukuk sisteminin bu içsel operasyonel süreci, Michel Foucault’nun perspektifinden bakıldığında, modern iktidarın “hükümranlık” modelinden “yönetimsellik” ve “biyo-iktidar” modeline geçişinin stratejik bir yansıması olarak anlam kazanmaktadır. Foucault, modern devletin iktidarını artık toprak üzerinde değil, nüfusun yaşatılması ve biyolojik süreçlerin idaresi üzerine kurduğunu belirtir (Foucault, 2002, ss. 245–255). Bu bağlamda Yaşlılık Hukuku, Medicare ve Medicaid düzenlemeleriyle

birlikte nüfusun sağlık, bakım ve morbidite gibi süreçlerini yöneten devasa güvenlik teknolojileriyle örtüşen yönetsel bir araç işlevi görmektedir (Knauer, 2024; Foucault, 2002, s. 253). Dolayısıyla bu alanın profesyonelleri ve kurumları, yaşlı nüfusu sadece yasal öznel olarak değil, riskleri hesaplanması ve verimliliği optimize edilmesi gereken idari nesnel olarak ele alan bir iktidar ağının bileşenleridir. Özellikle “kapasite değerlendirmesi” ve vesayet mekanizmaları, bireyleri “normal/anormal” ekseninde ayıran disiplinci iktidar tekniklerinin hukukileşmiş halidir (Foucault, 1992, ss. 214–222; Johns, 1999, ss. 33–152). Hukuk, tıbbi bilgiyle işbirliği içerisinde yaşlı bedeni kuşatmakta ve huzurevleri gibi “kapatma” (confinement) mekanizmalarında bireyi disipline etmektedir (Foucault, 1992, s. 238).

Luhmann’ın teorisi çerçevesinden bakıldığında, Giriş bölümünde kurulan analitik çerçeve bu süreçte belirleyici bir açıklayıcı güç taşımaktadır. “Yaşlılık Hukuku”nun ortaya çıkışı, başka bir mesleki branşlaşma faaliyeti ya da pragmatik bir pazar arayışı olmanın ötesinde; hukuk sisteminin çevresel karmaşıklığı yönetebilmek için geçirdiği stratejik bir “işlevsel farklılaşma” (functional differentiation) süreci olarak okunmalıdır (Luhmann, 1982, ss. 229–238). Bu bölüm, söz konusu süreci tetikleyen iki somut dinamiğini—vesayet krizini ve ekonomik yeniden yapılanmayı—sırayla incelemektedir.

Hukukun çevre sistemlerle (özellikle ekonomiyle) kurduğu yapısal eşleşmeler, hukukun kendi iç farklılaşma dinamiklerini de dönüştüren bir gerilim alanı üretir (Luhmann, 2004). 1980’lere kadar Amerikan hukuk piyasası, varlıklı yaşlıların servet transferine odaklanan bir pratikle beslenirken; 1976 Vergi Reformu ve 1981 Ekonomik İyileşme Vergi Yasası ile federal emlak vergisi muafiyetlerinin artırılması, vergiye tabi mülk sayısını keskin bir şekilde düşürmüştür. Bu yasal değişiklik, sistemin operasyonel birimleri olan avukatların iş hacmini tehdit eden bir çevresel gürültü yaratmış; sistem ekonomik hayatta kalabilmek için odağını zenginlerin vergi planlamasından, orta sınıfın sağlık ve bakım planlamasına (özellikle Medicaid planlaması) kaydırmak zorunda kalmıştır (Frolik, 1993, ss. 8–10). Bu ekonomik yeniden yapılanmanın demografik veriyle örtüşmesi, talebin boyutunu daha da genişletmiştir: Alzheimer Derneği’nin 2025 tarihli raporuna göre, bugün 65 yaş ve üzeri 7,2 milyon Amerikalı Alzheimer demensiyasıyla yaşamaktadır; bu sayının tıbbi alanda köklü bir ilerleme gerçekleşmediği takdirde 2060’a kadar 13,8 milyona ulaşması beklenmekte olup 2025 yılı için bakım maliyetlerinin toplamı 384 milyar dolar olarak hesaplanmakta ve bu tutarın %64’ü Medicare ve Medicaid tarafından karşılanmaktadır (Alzheimer’s Association, 2025). Kapasite değerlendirmesi,

dayanıklı vekâletname ve vesayet ataması gibi teknik hukuki işlemlere olan talep, bu tablo karşısında kaçınılmaz biçimde büyümüşür; nitekim NAELA'nın günümüzde 4.500'den fazla üyeyle faaliyet yürütüyor olması, demografik baskının hukuki uzmanlık yapısını nasıl dönüştürdüğünün kurumsal kanıtı olarak okunabilir (NAELA, 2025). Bu noktada hukuk, "Emlak Planlaması" gibi artık yetersiz kalan genel bir kategorinin içinden, kendi spesifik kodlarına sahip Yaşlılık Hukuku alt sistemini türeterek kaostan yeni bir düzene geçiş yapmıştır.

Sistemin bu artan içsel karmaşıklığı yönetme stratejisi, yaşlılık olgusunu hukuki bir iletişim nesnesi hâline getirirken, elder law alanında daha bütüncül ve entegre bir yaklaşımın gerekliliğini de görünür kılmıştır (Doron, 2020, ss. 8–9). Sistem, "yaşlı"yı biyolojik bir varlık olmaktan çıkarıp; "Medicaid başvuru sahibi", "vesayet altındaki kişi" veya "bakımevi sakini" gibi hukuki statülere tercüme ederek kendi içine dahil etmiştir. Luhmanncı "işlevsel farklılaşma" olarak tanımlanan bu süreç, Michel Foucault'nun perspektifinden bakıldığında ise modern devletin "yönetimsellik" (governmentality) stratejilerinin bir parçası ve iktidarın nüfus üzerindeki denetimini derinleştiren biyo-politik bir hamledir. Foucault'nun ifadesiyle iktidar, artık "öldürme hakkı"ndan ziyade "yaşatmak ve ölüme bırakmak" (faire vivre et laisser mourir) üzerine kuruludur (Foucault, 2002, s. 247). Bu bağlamda Yaşlılık Hukuku, yaşlı bedeni tıbbi ve idari bir gözetim ağına hapseden bir teknolojiye dönüşmüştür.

Özellikle «kapasite değerlendirmesi» (capacity assessment) mekanizması, Foucault'nun disiplinci iktidar analizindeki «sınav» mekanizmasına denk düşerek bireyi «yeterli» veya «yetersiz» olarak sınıflandırır (Foucault, 1992, s. 231). Bu hukuki ve tıbbi bakış, bireyin kendi kararlarını verme hakkını yitirmesi ve vesayet altına alınarak disipline edilmesiyle sonuçlanır (Johns, 1999, ss. 38–42). Dolayısıyla hukukun bu alanda farklılaşması, üretken olmayan nüfus kesimini yönetmek, sınıflandırmak ve gerektiğinde kurumsal yapılar içinde izole etmek (kapatmak) işlevini de üstlenmiştir. Sonuç olarak bu işlevsel farklılaşma, dışsal sorunları kendi içsel kodlarına dönüştüren hukukun otopoyetik doğasını güçlendirmiş ve sistemi yeni bir düzene taşımıştır. Takip eden bölümlerde, bu farklılaşma sürecinin somut mekanizmaları ve kurumsal yapıları daha detaylı bir analizle tetkik edilecektir. Takip eden bölüm, bu çerçevenin 1990'dan 2025'e uzanan arşiv verisinde nasıl iz bıraktığını kronolojik olarak izlemektedir.

Kurumsal Dönüşüm: Elder Law Journal ve Bifocal Arşivlerinde 1990–2025 Kronolojisi

Bu ikili analitik çerçevenin somut kurumsal yansımaları, ELJ ile Bifocal arşivleri üzerinden izlenebilmektedir. Aşağıda, söz konusu arşivlerde 1990’lardan günümüze uzanan kurumsal dönüşüm, tarihsel sırayla ele alınmaktadır.

Bu analitik çerçeve, disiplinin kuruluş evresinde belirginleşen krizi anlamak açısından özellikle aydınlatıcıdır. 1990’ların başında yaşlı hukuku, henüz bugünkü anlamda kurumsallaşmış bir uygulama ağına sahip değilken, teorik düzeyde “geleneksel hukukun iflasi”ni ilan eden güçlü bir eleştirel söylem üretmiştir. Bu dönemin entelektüel ağırlık merkezi açık biçimde *The Elder Law Journal*’dır ve tartışmaların odak noktasını, vesayet (guardianship) kurumunun yarattığı meşruiyet krizi oluşturur. 1987 yılında Associated Press (AP) tarafından yayımlanan ve vesayet sisteminin yapısal sorunlarını belgeleyen rapor, hukuk sisteminin çevresinde güçlü bir rahatsızlık yaratmış, Luhmanncı terimlerle ifade edilecek olursa, sistemi dışsal bir “irritasyon”la karşı karşıya bırakmıştır. Mark D. Andrews (1997), *ELJ*’de yayımlanan çalışmasında bu durumu “anayasal boyutlarda bir kriz” olarak tanımlamış ve vesayet kurumunu, yaşlı bireyi medeni haklarından soyutlayarak adeta bir “sivil ölüm”e mahkûm eden arkaik bir yapı olarak eleştirmiştir. Andrews’a göre, vesayet altına alınan bir birey oy kullanma, evlenme, boşanma ve tıbbi tedaviyi reddetme gibi en temel haklarını kaybetmekte; biyolojik yaşamını sürdürürken hukuki kişiliği fiilen askıya alınmaktadır (Andrews, 1997, s. 76). Bu tespit, hukuk sisteminin yaşlı bireyin karmaşıklığını—demans, kırılganlık ve bağımlılık gibi çok katmanlı durumları—yönetmekte zorlandığında, bu karmaşıklığı sistem dışına iten kaba bir çözüm üretme eğilimini de ele verir. Bu aynı dönemde *Bifocal* da sorunun boyutlarını belgelemektedir: Huzurevi sakinlerinin oy kullanma hakkının nasıl güvence altına alınabileceğini inceleyen çalışma (Smith & Sabatino, 2004), vesayet rejimiyle birlikte fiilen askıya alınan siyasi kişiliğin, en temel yurttaşlık hakkı üzerinden somutlaşan bir örneğini sunan analizle birlikte okunmalıdır (Sammin & Hurme, 2004).

Bu krizin nasıl aşılabileceğine dair teorik yönelim ise A. Frank Johns’un (1999) çalışmasında berraklaşır. Johns, devletin keyfi “koruma” yetkisine dayanan *parens patriae* doktrini yerine, vesayet yargılamalarında güçlü prosedürel güvencelerin tesis edilmesi gerektiğini savunarak, çözümün “haklar” ve “usul güvenceleri” üzerinden kurgulanması gerektiğini ileri sürer. Özellikle “açık ve inandırıcı kanıt” (*clear and convincing evidence*) standardının benimsenmesi çağrısı, sistemin kendi

iç kodlarını yeniden ayarlama çabasının teorik ifadesi olarak okunabilir (ss. 39–41, 62). Luhmanncı perspektiften bakıldığında bu reform talebi, hukuk sisteminin dışsal eleştiriyi—AP raporunun yarattığı toplumsal baskıyı—kendi normatif ve prosedürel diline tercüme ederek kendini onarma (self-correction) mekanizmasını harekete geçirmesinin tipik bir örneğini oluşturur. Böylece vesayet, yalnızca bir “koruma” aracı olmaktan çıkarılıp, hukuki güvencelerle çevrelenmiş bir yargısal prosedür olarak yeniden kodlanmaya başlanır.

Ne var ki bu yeniden kodlama süreci, hukukun yaşlı bedeni üzerindeki iktidarını ortadan kaldırmak yerine, bu iktidarı daha incelmış ve teknik biçimlere büründürerek yeniden üretir. Bu nokta, Foucault’nun biyo-politika kavramsallaştırması açısından belirleyicidir. 1990’ların sonlarında ELJ sayfalarında yürütülen tartışmalar, hukukun yalnızca yaşamı değil, ölümü de yönetme arzusunu giderek daha açık biçimde ortaya koyar. Eugene Scoles (1997), hekim yardımlı ölümü (physician-assisted death) tartışırken, ölümün artık yalnızca biyolojik bir olay değil, tıbbi ve hukuki uzmanlık alanlarının ortak kararına bağlanmış bir prosedür haline geldiğini gösterir (Scoles, 1997, ss. 214–219). Bu dönüşüm, biyo-politik iktidarın yaşamın sınırlarını çizme ve ölümü dahi bir yönetim nesnesine dönüştürme kapasitesinin somut bir ifadesidir. Benzer şekilde Robert Polisky’nin yaşlı istismarının kriminalize edilmesine yönelik önerisi, aile içi mahrem alanın hukuk tarafından “suç ve ceza” kodu üzerinden yeniden düzenlenmesinin önünü açar (Polisky, 1995). Böylece bakım, şefkat veya aile sorumluluğu gibi ahlaki kategoriler, yerini disiplinler tekniklere—zorunlu raporlama, cezai yaptırımlar ve kurumsal müdahalelere—bırakır; hukuk, yaşlı bedeni üzerindeki egemenliğini yeniden tesis ederken, bunu giderek daha teknik ve profesyonel bir dil aracılığıyla meşrulaştırır.

2000’li yıllara gelindiğinde ise bu teorik dönüşümün operasyonel boyutu daha belirgin hale gelir. ELJ’de üretilen kavramsal çerçeve, *Bifocal* aracılığıyla sahaya indirilmekte ve yaşlı birey, yalnızca korunması gereken kırılğan bir beden olarak değil, aynı zamanda ekonomik bir özne olarak yeniden kurgulanmaktadır. Dana Muir (2006), çalışanların emeklilik planlarına ilişkin analizinde, hukukun emekliliği bir “sosyal hak” olmaktan çıkarıp “bireysel risk yönetimi” alanına dönüştürdüğünü gösterir. Muir, Amerikan kültüründeki bireysellik ve maskülinite vurgularının—“ego hedefleri” ve “finansal ödül” arayışının—çalışanları şirket hisselerine yatırım yapmaya teşvik ettiğini, ancak Enron gibi vakalarda bunun yıkıcı sonuçlar doğurduğunu belirtir (Muir, 2006, s. 26). Richard Kaplan’ın Sosyal Güvenlik mitlerini yapısöküme

uğratan çalışması da benzer biçimde, sistemin ekonomik sürdürülebilirliği etrafında şekillenen neoliberal söylemin hukuki altyapısını görünür kılar (Kaplan, 1995). Foucaultcu anlamda bu dönüşüm, yaşlının “bakıma muhtaç beden” olmaktan çıkıp, piyasa içinde risk alan ve kendi geleceğini yönetmesi beklenen bir *Homo Economicus* figürüne dönüştürülmesidir.

Bu teorik yeniden çerçeveleme, *Bifocal* sayfalarında hızla teknik araçlara tercüme edilir. 2001 yılında Charles Sabatino’nun “Assessing Clients with Diminished Capacity” başlıklı makalesi (Sabatino, 2001) ve ardından 2005’te yayımlanan ABA el kitabı (ABA Commission on Law and Aging & APA, 2005a), avukatlara müvekkillerinin zihinsel kapasitesini nasıl ölçeceklerini öğreten adeta bir “klinik rehber” işlevi görür. Bu el kitabı, hukukçulara “kısa süreli bellek” ve “kavramsal düşünme” gibi nöro-psikolojik testleri nasıl kullanacaklarını göstererek (ABA Commission on Law and Aging & APA, 2005a, s. 74), Foucault’nun “klinik bakış”ının hukuk bürolarına taşınmasının somut bir örneğini sunar. Luhmann’ın “yapısal eşleşme” (structural coupling) kavramı burada tüm açıklayıcılığıyla devreye girer: Hukuk sistemi, psikiyatri biliminin ürettiği verileri—test skorları ve tanı kriterlerini—kendî normatif kodlarına tercüme ederek bunları “hukuki ehliyet” kararının dayanağı haline getirir. *Bifocal*’da yayımlanan “Kapasite Çalışma Formu” (Capacity Worksheet), avukatın müvekkiliyle yaptığı görüşmeyi bir tür sınava dönüştürür; bireyin hafıza, dil ve hesaplama becerileri puanlanır ve hukuki karar, bu bilişsel veri seti üzerinden inşa edilir (ABA Commission on Law and Aging & APA, 2005a, ss. 43–46). Böylece yaşlı birey, hukuki muhakemenin öznesi olmaktan çok, ölçülen ve sınıflandırılan bir nesne konumuna itilmiş olur. Bu dönüşüm tek bir kırılma noktasına bağlanamaz; sistem birikmeli bir şekilde ilerlemiştir. Nitekim 2002’de “arkadaşsız” (*unbefriended*) yaşlıların sağlık kararlarının nasıl alınacağını ele alan *Bifocal*’daki çalışma (Karp, 2002), 2024’te Mini-Mental State Exam’ın (MMSE) kapasite tespitindeki kullanımını standartlaştıran analiz (American Bar Association, 2024b) ve 2023’te nörobilimin hukuk sistemine eklemlenmesini tartışan sayı (American Bar Association, 2023a), bu araç setinin her dönemde genişlediğini göstermektedir.

Bu nesneleştirme süreci, yalnızca bilişsel kapasite alanıyla sınırlı kalmaz; finansal alanda da benzer bir gözetim rejimi inşa edilir. Sandra Hughes’un (2003) *Bifocal*’daki çalışması, banka çalışanlarının yaşlı müşterilerin hesap hareketlerini izleyerek “şüpheli işlemleri” raporlamasını öngören protokolleri ele alır (Hughes, 2003). Bu pratik,

Nathalie Martin'in (2009) ELJ'de teorize ettiği “tüketici dolandırıcılığı” mağduru yaşlı imgesinin, sahada bankacıları birer yarı-hukuki denetim görevlisine dönüştüren bir gözetim mekanizmasına evrildiğini gösterir (Martin, 2009). Bankalar, yaşlıların harcama kalıplarını izleyen, normalden sapmaları tespit eden ve bu sapmaları yetişkin koruma servislerine bildiren kurumsal gözetim kuleleri haline gelir. Foucault'nun Panoptikon metaforu, burada yalnızca bir hapisane mimarisi değil, finansal işlemler üzerinden işleyen yaygın bir denetim mantığı olarak somutlaşır.

2000'li yıllarda kapasite değerlendirmesi ve finansal gözetim üzerinden belirginleşen bu dönüşüm, disiplinin daha geniş bir kurumsal rasyonaliteye eklenmesinin ara basamağıdır. Hukuk sistemi, yaşlılık olgusunu yalnızca bireysel hak ihlalleri ya da aile içi çatışmalar bağlamında değil, toplumsal maliyet ve kamu yönetimi perspektifinde yeniden kodlayabildiği ölçüde, kendi sınırlarını genişletmekte ve meşruiyetini güçlendirmektedir. Bu nedenle 2010'ların başında görülen kurumsallaşma atılımını, basit bir “politika belgesi üretimi” olarak değil, Luhmanncı anlamda hukuk sisteminin çevresindeki diğer işlevsel sistemlerle—özellikle ekonomi, sağlık ve sosyal hizmet sistemleriyle—daha yoğun bir yapısal eşleşmeye yönelmesi olarak anlamlandırmak gerekir. Tam da bu bağlamda, *The Elder Justice Roadmap* (EJRP) belgesinin ortaya çıkışı, ELJ'de yıllardır biriken teorik tartışmalar ile *Bifocal*'ın sahaya indirdiği operasyonel araçların, stratejik bir sentez altında toplanmasının zirvesi olarak belirlemektedir.

2014 yılında yayımlanan ve *Bifocal*'da geniş yer bulan EJRP, yaşlı istismarı olgusunu ahlaki bir sapma veya münferit suç olarak ele almakla yetinmeyip, onu Medicare ve Medicaid sistemlerine yük getiren yapısal bir maliyet kalemi olarak kodlamıştır (Connolly vd., 2014, ss. 7–8). Belgenin “nicelleştirme” (quantify) talebi (Connolly vd., 2014, s. 7), hukuk sisteminin kendi normatif dilini ekonomik rasyonaliteye bağlayarak meşruiyet üretme stratejisini açıkça görünür kılar. Nitekim belgede yer alan “Eğer yaşlı istismarının maliyetini Medicare ve Medicaid ile ilişkilendirebilerseniz, bu çok güçlü olur” ifadesi (Connolly vd., 2014, s. 6), hukukun çevresindeki siyasal ve ekonomik sistemleri ikna etmek için hangi semantik kaynaklara yaslandığını gösteren neredeyse programatik bir itiraftır. Luhmanncı perspektiften bakıldığında bu, hukuk sisteminin “adalet” gibi kendi iç değerlerinden vazgeçtiği anlamına gelmez; aksine sistem, çevredeki karmaşıklığı yönetebilmek için kendi kodlarını farklı işlevsel sistemlerle uyumlu hale getirecek tercüme mekanizmaları üretmektedir. Foucaultcu açıdan ise burada daha kritik olan, bu tercümenin, yaşlı

nüfusu “korunacak kırılğan bedenler” olarak değil, maliyet-etkinlik üzerinden yönetilecek bir nüfus kategorisi olarak yeniden tanımlaması ve böylece biyo-politik yönetimin ekonomik bir akılla pekiştirilmesidir.

Bu stratejik kodlama, disiplinin otopoyetik devamlılığını sağlayan ikinci bir dinamiği de güçlendirir: kapsam alanının genişlemesi. Sistem, kendi sınırlarını sabit tutarak hayatta kalmaz; yeni toplumsal sorunları kendi iletişim alanına dahil edebildiği ölçüde varlığını sürdürür. Bu noktada Nancy Knauer’ın (2012) “Gen Silent” makalesi, yaşlı hukukunun “normatif yaşlı” tanımını esnetmesi gerektiğini savunarak, farklı cinsel tercih sahibi yaşlıların sisteme dahil edilmesinin teorik altyapısını kurar (Knauer, 2012, ss. 289–297). Bu genişleme, Luhmanncı anlamda sistemin yeni bir toplumsal gerçekliği kendi kodlarıyla işleyerek iletişim evrenini büyütmesi olarak görülebilir. Foucaultcu perspektifle ise burada işleyen mantık, marjinal grupların “hak” söylemi üzerinden görünür kılınmasının aynı zamanda onları bakım ve denetim ağlarına dahil eden bir normalleştirme stratejisiyle birlikte ilerlemesidir; biyo-politik iktidar, dışarıda kalanları içeri alarak hem kapsar hem de yönetilebilir hale getirir. Bu kapsama mantığının yalnızca ulusal ölçekte işlemediğini vurgulamak gerekir: Yaşlı hukukunun Kuzey Amerika’dan Avustralya, İsrail ve Avrupa’ya uzanan bir uluslararasılaşma sürecine girdiğini belgeleyen çalışma (Doron, 2005), sistemin kendi sınırlarını devlet sınırlarının da ötesine taşıdığını göstermiştir.

Bu kapsayıcı genişleme, yalnızca hak kategorilerinin çoğaltılmasıyla sınırlı değildir; aynı zamanda uzmanların yetiştirilmesi ve mesleki davranış kalıplarının standartlaştırılması yoluyla disiplinin kendini yeniden üretmesini de gerektirir. Nina Kohn ve Edward Spurgeon (2010), yaşlı hukuku öğretimi ve akademik üretime dair ampirik analizlerinde hukuk fakültelerindeki yaşlı hukuku eğitiminin yetersizliğini ortaya koymuş; bu tespit, birkaç yıl sonra *Bifocal*’da bir “eylem çağrısı” olarak yeniden dolaşıma sokulmuştur (Kohn & Spurgeon, 2014). Burada görülen şey, yalnızca eğitim programlarının genişletilmesi talebi değil; sistemin kendi operasyonlarını sürdürebilmesi için gerekli insan kaynağını üretme, yani otopoyetik döngünün “uzman yetiştirme” ayağını sağlama çabasıdır. Bu bağlamda hukuk eğitimi, salt mevzuat ve içtihat öğretimiyle sınırlanmayıp, yaşlı müvekkille iletişim kurma, kapasiteyi değerlendirme, etik ikilemleri yönetme ve kurumlar arası koordinasyon sağlama gibi, doğrudan biyo-politik yönetimsellik pratikleriyle ilişkili becerileri de müfredata dahil etmiştir. Böylece disiplin, hem kendi söylemini hem de bu söylemi uygulayacak profesyonel habitusu yeniden üretmektedir.

2016 sonrasında ise gözetim mantığının örgütlenme biçiminde niteliksel bir dönüşüm belirginleşir: Hukuk sistemi, tek merkezli denetim (mahkeme/vasi) modelinin yanında, teknoloji ve sosyal ağlar üzerinden işleyen “yatay” bir gözetim düzenine doğru evrilir. Bu evrimin teorik arka planını, mahremiyetin güvenlik lehine aşınması ve gözetimin bakım pratiği olarak meşrulaştırılması oluşturur. Karen Levy ve arkadaşları (2019), ELJ’de yayımlanan çalışmalarında bakımevlerine yerleştirilen izleme cihazlarını (Granny Cams) inceleyerek, mahremiyetin “güvenlik” gerekçesiyle nasıl feda edildiğini tartışmıştır (Levy, Kilgour & Berridge, 2019). Yazarların Illinois, Texas ve Oklahoma gibi eyaletlerin yasalarını analiz ederek vurguladıkları nokta, yaşlının rızasının (consent) çoğu kez şekli bir prosedür olarak ele alınması ve bu prosedür aracılığıyla kurumsal gözetimin meşrulaştırılmasıdır. Gözetim yalnızca bir kayıt tekniği değil, davranışları düzenleyen, personeli ve sakinleri disipline eden bir norm üretim mekanizmasıdır. Luhmanncı açıdan bakıldığında ise bu düzenek, mahremiyet ile güvenlik arasında normatif bir tartışmadan ziyade, hukukun çevresindeki risk iletişimlerini kendi kodlarına tercüme ederek yeni bir düzenleme alanı açmasının örneğidir. Aynı dönemde Bifocal, bu yapısal eşleşmeyi ileri bakım planlaması (advance care planning) alanında da derinleştirmektedir: Avukat-klinisyen iş birliğinin nasıl güçlendirileceğini ele alan çalışma (American Bar Association, 2019a), hukuk sisteminin tıp sisteminin iletişim repertuarını kendi programlarına entegre etme kapasitesini somutlaştıran güncel bir örnek sunar.

Bu teorik uyarılar sürerken, Bifocal aynı dönemde gözetimi “koruma” adı altında kurumsallaştıran araçları dolaşıma sokar. 2019’da öne çıkan “WINGS” (Working Interdisciplinary Networks of Guardianship Stakeholders) ağları (Wood, 2019) ile “POLST” formları (ABA Commission on Law and Aging, 2015), hukuk sisteminin tıp ve sosyal hizmet sistemleriyle kurduğu kalıcı veri akışlarının ve karar protokollerinin örnekleridir. Bu araçlar, bakım kararlarını standartlaştırırken, aynı zamanda bireyin yaşamının farklı katmanlarını—tıbbi tercih, bakım planı, risk profili—ortak bir yönetsel dilde birleştirir. Arşivsel veri, EJRP söyleminin “doğal müttefikler” kavramıyla Foucaultcu anlamda kılcal bir iktidar ağını meşrulaştırdığını ortaya koymaktadır: Postacı, bankacı ve sosyal çalışmacı gibi aktörler, söylem düzeyinde sistemin gözetim kapasitesini toplumsal dokunun içine taşıyan figürler olarak tanımlanmaktadır (Connolly vd., 2014, s. 15). Bu noktada ELJ’de tartışılan “özerklik” kavramının (Eltis, 2005) sahada nasıl yeniden biçimlendiği de görünür hale gelir: Bifocal’da “destekli karar alma” (Supported Decision-Making) başlığı altında tanımlanan yaklaşım (ABA Commission on Law and Aging vd., 2016), görünüşte

bireyin karar kapasitesini güçlendiren bir mekanizma gibi sunulsa da, fiilen bireyin kararlarının profesyonel ağlar ve standart formlar tarafından yönlendirildiği bir modele işaret eder. Böylece özne, “kendi kararını veren” kişi olarak kalır; ancak kararın alınma koşulları, sistemin önceden belirlediği çerçeveye içinde kurulmuştur.

2020 sonrası dönem ise, pandemi ve yapay zekâ (AI) etkisiyle, hukukun insan-merkezli (anthropocentric) yapıdan veri ve algoritma-merkezli bir yapıya doğru kaydığı, dolayısıyla yaşlılığın yönetiminin giderek “post-human” bir karakter kazandığı evre olarak belirmektedir. Bu evrede, Foucault’nun biyo-iktidar analizinde içkin olan “yaşatma” mantığı ile “ölüme bırakma” mantığı arasındaki gerilim — Achille Mbembe’nin (2003) sömürgecilik bağlamında nekropolitika olarak geliştirdiği kavramın bu çalışmada analojik biçimde çerçevelendiği boyut — daha görünür hale gelir. Paula Parra ve arkadaşları (2022), pandeminin yaşlı nüfus üzerindeki ölümcül etkilerini nüfus ölüm oranları (population fatality rates), COVID ölüm yüzdesi ve yaşam beklentisi kaybı gibi göstergeler üzerinden analiz ederken, devletlerin hangi nüfus kesimlerini korumada önceliklendirdiğini dolaylı biçimde deşifre etmektedir (Parra vd., 2022). Bu tür bir istatistiksel kayıt, ölümün biyografik bir trajedi olmaktan çıkarılıp nüfus yönetiminin ölçülebilir bir parametresine dönüştürülmesi anlamına gelir. Böylece hukuk sistemi ve ona eşlik eden politika aygıtları, kitlesel ölümü rasyonelleştirebilir, yönetebilir ve hatta tolere edilebilir hale getirebilir. Bu eşğin hemen öncesinde Bifocal da pandemi gerçekliğini hukukun diline tercüme etmeye başlamış; Mart 2020’de yayımlanan özel sayı (American Bar Association, 2020a), acil sağlık kararlarında kapasite değerlendirmesinin, tıbbi vekâletnamenin ve kaynak dağılımı etik ikilemelerinin nasıl ele alınması gerektiğini avukatlara iletmiştir.

Bu biyo-iktidar geriliminin algoritmik boyutu, Andrew Milne’in (2025) belgelediği gelişmede somutlaşmaktadır. Milne, “Silver Tsunami or Silver Rush?” başlıklı makalesinde, yaşlı nüfusun hem bir “demografik tehdit” hem de veri madenciliği ve kurumsal bakım endüstrisi için bir “kaynak” (extraction) olarak konumlandırıldığını belgeler (Milne, 2025). Milne’in “Francis” adlı müvekkilinin vakası üzerinden aktardığı Medicare Advantage planlarının yapay zekâ algoritmalarıyla bakımı reddetmesi, Foucaultcu perspektiften okunduğunda, tıbbi gereklilik ile ekonomik rasyonalite arasındaki gerilimin artık hukuki müzakere yerine otomatikleştirilmiş risk skorlamasıyla çözüldüğünün kurumsal kanıtı olarak değerlendirilebilir (Milne, 2025, ss. 115–116). Francis’in bakımının “algoritmik bir karar”la kesilmesi, yaşlılık hukukunun uzun süre boyunca kurmaya çalıştığı “hak ve özerklik” söyleminin, veri-temelli yönetim teknikleri karşısında nasıl zayıflayabildiğini ortaya koyar.

Bifocal arşivleri, bu teorik tespitleri doğrulayan pratik bir kayıt alanı olarak işlev görür. Temmuz 2020’de tartışılan “sorumsuzluk zırhları” (liability shields) yazısı, pandemi koşullarında bakım kurumlarının sorumluluğunu sınırlayarak ekonomik sistemin devamlılığını önceleyen bir hukuki kalkan üretmiştir (Brooks vd., 2020). Bu kalkan, bir yandan “olağanüstü hal” gerekçesiyle meşrulaştırılırken, diğer yandan yaşlı nüfusun ölüm riskini fiilen tolere edilebilir bir yan ürün haline getirmiştir. Bu noktada Foucault’nun “biyo-iktidarın paradoksu” dediği durum belirginleşir: Nüfusu yaşatmakla görevli iktidar, ekonomiyi kurtarmak adına nüfusun bir kısmını ölüme terk edebilir. Dahası, 2023 ve 2025 sayılarındaki “The Hospital to Guardianship Pipeline” (Raymond, 2023) ve *Behind the Screen: Elder Financial and Technology Abuse in the Age of AI* (Bradley, 2025) başlıkları, vesayet ve istismar tespitinin giderek daha fazla “hortumlama” mantığıyla, yani standartlaştırılmış ve hızlandırılmış yönlendirme süreçleriyle işlediğini gösterir. Bu gelişme, ELJ’de eleştirilen veri-temelli karar mekanizmalarının (Sklar, 2019) artık yalnızca bir tartışma konusu olmaktan çıkıp, uygulama alanının kurucu unsurlarından biri haline geldiğine işaret eder.

Tara Sklar (2019), “Kırmızı Bayrak Yasaları” bağlamında yaşlıların silah sahipliğinin bir risk skoru üzerinden kodlanmasını tartışırken, hukukun “suç öncesi” (pre-crime) yönetim modeline doğru kayışını görünür kılar (Sklar, 2019). Burada hukuk, suç işlenmesini beklemek yerine, istatistiksel risk analizleri üzerinden önleyici tedbirler üretmektedir; Luhmann’cı açıdan bu sistemin belirsizlikle baş etme stratejisidir, Foucaultcu açıdan ise disiplinin özneyi giderek “veri profili” üzerinden yönetilebilir kılan bir biyo-politik dönüşümdür. Sistemin bu evriminin yeni “irritasyon” alanlarını ne denli hızlı kapsadığını gösteren güncel bir örnek, iklim değişiklii ile yaşlanmanın kesişimidir: Prosser’ın (2024) *Bifocal*’daki çalışması, hukukun henüz kodlanmamış toplumsal riskleri kendi iletişim evrenine nasıl dahil etmeye çalıştığının doğrudan bir kanıtıdır. Bu uzun dönemli dönüşüm, ELJ ile *Bifocal* arşivlerinin birlikte okunmasını yalnızca metodolojik bir tercih olmaktan çıkarır: ELJ teorik kodları üretirken (kapasite, otonomi, risk), *Bifocal* bu kodları uygulanabilir programlara — formlara, protokollere, izleme araçlarına — dönüştürür. Bu işbölümü sistemin otopoyetik döngüsünün iki tamamlayıcı yüzüdr ve yaşlı hukuku ancak bu çift yönlü iletişim akışı sayesinde dışsal karmaşıklığı kendi iç yapısına entegre ederek varlığını sürdürebilmektedir.

İkinci olarak, bu iki arşivin ortaklaşa ürettiği Şey esasen Foucaultcu anlamda modern iktidarın yaşlılık alanındaki en belirgin biçimlerinden biridir. Hukuk, 1990’larda bedeni vesayet rejimleriyle kuşatmış; 2000’lerde finansal gözetim

araçlarıyla parayı ve mülkiyet ilişkilerini denetim altına almış; 2010’larda ağlar ve disiplin mekanizmalarıyla sosyal ilişkileri yeniden düzenlemiş; 2020’lerde ise biyolojik veriyi, risk skorlarını ve algoritmik kararları devreye sokarak yaşlılığın yönetimini post-human bir düzleme taşımıştır. Sonuç olarak, ELJ ve *Bifocal* arşivlerinin toplamı, yaşlılığın “doğal bir süreç” olmaktan çıkarılıp; akademisyenlerce tanımlanan, avukatlarca yönetilen ve giderek artan ölçüde algoritmalarca denetlenen “teknik bir proje”ye dönüştürülmesinin otuz yıllık kurumsal kayıdır. Bu süreçte hukuk, “güvenlik”, “koruma” ve “verimlilik” söylemleri altında, modern toplumun en kırılgan kesimini biyo-politik bir denetim alanına dahil etmiş; yaşlılığı hem bir haklar meselesi hem de yönetim nesnesi olarak yeniden üretmiştir. Bu sürecin son halkasında barınma sorunu da alanın gündemine girmiştir: Yaşlıların barınma güvencesi ve konut erişimini ele alan *Bifocal*’daki çalışma (Crishon, 2025), sistemin artık hanehalkı ve mimari çevreye kadar uzanan bir yönetim alanı kurduğunu göstermekte; yaşlı bedeninin fiziksel mekânının da hukuki düzenlemenin nesnesi haline geldiğini tescil etmektedir.

Luhmann’cı Analiz: Otopoyetik İçsel Farklılaşma ve Kodların Dönüşümü

Bu bölümde, Luhmann’ın önceki bölümlerde sergilenen teorik çerçevesi—“normatif kapalı, bilişsel açık” yapısı ve içsel farklılaşma mekanizması—Yaşlılık Hukuku’nun kurumsal dönüşümüne doğrudan uygulanmaktadır. ABD hukuk sisteminde 20. yüzyılın sonlarında “Elder Law”ın kristalleşmesi, önceki bölümlerde saptanan otopoyetik döngünün kurumsal ve programatik düzeyde nasıl gerçekleştiğini göstermektedir. Buradaki analitik odak; alt sistemi doğuran ikili kodun (“Yasal/Yasadışı”) koşullu programlarla nasıl somutlaştığı ve yaşlılık olgusunu hukuki bir iletişim nesnesine nasıl dönüştürdüğüdür (Luhmann, 1982, ss. 230–231; Luhmann, 1988a, s. 21).

1970’lerin sonundan itibaren “Bebek Patlaması” kuşağının yaşlanmasıyla artan sistemsel irritasyon, geleneksel “Emlak Planlaması” alt sisteminin statik çözümlerini yetersiz kılmış; hukuk sistemi bu karmaşıklığı yönetebilmek adına kendi iç karmaşıklığını artırarak Yaşlılık Hukuku adı altında yeni bir alt sistem üretmiştir (Frolik, 2002, s. 2; Doron, 2020, s. 3; Luhmann, 1988a, s. 21). Bu içsel farklılaşma, sistemin kendi içindeki sistem/çevre ayırımını tekrarlayarak yaşlı bireyi ele alış biçiminde köklü bir program değişikliğine gitmesiyle sonuçlanmıştır. Geleneksel hukukun yaşlı bireyi ölüm odaklı bir “Miras Bırakan” (Testator) olarak kodlayan statik yaklaşımı (Frolik, 1993, s. 3), yerini yaşam ve bakım odaklı “Medicaid Başvuru Sahibi” veya

“Kapasitesi Değerlendirilen Kişi” gibi dinamik tanımlamalara bırakmıştır (Okrent & Salazar, 2009, ss. 13–14). Bu dönüşüm, sistemin mevcut enstrümanlarını —tröstler ve vekaletnameler gibi— yeni bir işlevsel bağlamda yeniden kurgulayarak kendi elemanlarını yine kendi elemanları aracılığıyla üretmesinin somut bir tezahürüdür (Luhmann, 1988a, s. 14; Frolik, 1993, s. 9).

Hukuk sisteminin birliğini sağlayan “Yasal/Yasadışı” (Legal/Illegal) ikili kodu (Luhmann, 1989, s. 142), Yaşlılık Hukuku’nun müstakilleşmesiyle birlikte “koşullu programlar” (conditional programs) aracılığıyla yeniden programlanmıştır (Luhmann, 1988a, s. 24). Özellikle Medicaid planlamasında görülen “varlık sınırı” ve “transfer cezası süresi” gibi katı kriterler, karmaşık sosyal sorunları hukukun işleyebileceği bir ikili koda indirger (Okrent & Salazar, 2009, s. 14). Bu noktada sistemin esnekliğini artıran otopoyetik manevra, geleneksel hukukta teşvik edilen “mülkiyetin serbestçe devri” işleminin, Yaşlılık Hukuku alt sisteminde “hak kaybına yol açan şüpheli bir transfer” olarak yeniden kodlanabilmesinde yatar (Teubner, 1987, s. 222). Böylece hukuk, aynı eylemi farklı alt sistemlerde farklı şekillerde işleyebilme kapasitesine erişerek çevresel baskıyı absorbe etmektedir.

Bu süreçte Yaşlılık Hukuku, hukukun ekonomi ve tıp sistemleriyle yapısal eşleşme kurduğu en kritik arayüzlerden biri haline gelmiştir (Luhmann, 1989, s. 142). Tıp sisteminin “Hasta/Sağlıklı” kodlaması, hukukun prosedürel süzgecinden geçerek “Ehliyetli/Ehliyetsiz” (Competent/Incapacitated) koduna ve dolayısıyla “vesayet” (guardianship) gibi hukuki sonuçlara tahvil edilir (Johns, 1999, ss. 69–76; Andrews, 1997, ss. 75–76). Bu tahvil süreci, Yaşlılık Hukuku’nun Luhmanncı anlamda özgün ikili kodunu da görünür kılar: Genel hukuk sisteminin Yasal/Yasadışı ikili kodu, alt sistem düzeyinde “Ehliyetli/Ehliyetsiz” koşullu programına dönüşür — bu dönüşüm, Elder Law’ı salt bir uygulama branşı olmaktan çıkarıp kendi koşullu programlarına sahip bir alt sistem statüsüne yükselten yapısal kırılmadır. Sistemin bu alanda bağımsızlaşması ve NAELA gibi kurumsal yapılar aracılığıyla kendi sınırlarını çizmesi, hukukun yaşlanan toplumu yönetmek için dışsal bir otoriteye ihtiyaç duymadan kendi içsel mekanizmalarıyla yeni bir düzen üretme yeteneğinin kurumsal kanıtıdır (Morgan, 2010, s. 14; Pohl, 1995, s. 462). Sonuç olarak hukuk, kendi otopoyetik doğasını güçlendirerek toplumsal ihtiyaca sistemik bir yanıt üretmiş ve kendi unsurlarını yeni bir bağlamda yeniden inşa etmiştir.

Bu normatif yapının kod programlar aracılığıyla somutlaşması, Yaşlılık Hukuku’nun ayırt edici özelliğini belirler. Biyolojik bir gerçeklik olan yaşlılık veya

bilişsel gerileme, hukuk sistemi tarafından ancak hukuki bir olay olarak yeniden inşa edildiğinde görünürlük kazanır. Johns'un analiz ettiği vesayet davalarında olduğu gibi, tıbbi bir raporun varlığı, ancak hukuk sistemi tarafından "ehliyetsizlik" (incapacity) kavramına tercüme edilerek usulüne uygun bir karara bağlandığında hukuki gerçeklik haline gelir (Johns, 1999, ss. 75–116). Yaşlılık Hukuku, yaşlanan bedeni biyolojik bir kader olmaktan çıkarıp "korunmaya muhtaç yetişkin" gibi statüler üzerinden yeniden tanımlayarak dış dünyadaki karmaşıklığı kendi otopoyetik iç düzenine entegre etmektedir.

Hukuk sistemi, ikili kodunu somut olaylara tatbik etmek için kullandığı "koşullu programlar" (conditional programs) aracılığıyla toplumsal yapıya yanıt verir (Luhmann, 1988a, s. 24). Yaşlılık Hukuku'nun müstakilleşmesi, bu programların Lawrence A. Frolik'in tanımladığı üzere "Emlak Planlaması" paradigmasından "Medicaid Planlaması" paradigmasına doğru radikal bir biçimde yeniden yazılmasını gerektirmiştir. Geleneksel Emlak Planlaması, yaşlı bireyi "ölmek üzere olan bir servet sahibi" olarak kodlayarak servet transferi ve vergi muafiyeti odaklı bir program yürütmekteyken; 1980'lerde federal vergi yasalarındaki değişiklikler bu programın kapsama alanını daraltmış ve sistemin ekonomik çevresiyle ilişkisini zayıflatmıştır (Frolik, 1993, s. 7; Doron, 2020, s. 3). Buna mukabil demografik dönüşümün dayattığı uzun süreli bakım (long-term care) ihtiyacı, hukuku "yaşam odaklı" yeni bir program geliştirmeye itmiştir. Medicaid Planlaması olarak adlandırılan bu yeni alanın ayırt edici özelliği, bireyin yaşarken karşılaştığı bakım masraflarını finanse etme stratejisine odaklanmasıdır (Frolik, 2002, ss. 2–3). Yeni koşullu programda ekonomik "yoksulluk" verisi, hukuki bir "uygunluk" (eligibility) statüsüne tahvil edilmektedir (Okrent & Salazar, 2009, s. 14).

Bu geçiş, hukukun eylemleri kodlama biçiminde paradoksal bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Eski programda malvarlığını mirasçılara devretmek teşvik edilen yasal bir eylemken; Yaşlılık Hukuku alt sisteminde, Medicaid başvurusu öncesindeki belirli bir süre (look-back period) içinde yapılan bu devirler "şüpheli transfer" olarak kodlanmakta ve "ceza süresi" (penalty period) ile yaptırıma tabi tutulmaktadır (Knauer, 2024). İşte bu noktada hukukun içsel farklılaşması (internal differentiation) kristalleşir; sistem, aynı eylemi farklı bağlamlarda farklı şekillerde işleyebilmek adına Yaşlılık Hukuku alt sistemini otopoyetik bir manevrayla üretmiştir. Böylece "varlık koruma" (asset protection) ve "yoksullaşma" (spend-down) stratejileri aracılığıyla müvekkilin ekonomik talepleri, "Özel İhtiyaçlar Tröstü" gibi teknik hukuki araçlara dönüştürülerek yönetilebilir kılınmaktadır (Frolik, 2002, s. 5).

Luhmanncı anlamda bu süreç, hukukun bilişsel açıklığının ve çevreyle kurduğu “yapısal eşleşme” (structural coupling) mekanizmalarının bir sonucudur. Siyaset sisteminin ihdas ettiği Medicaid kısıtlamaları gibi yasalar hukuk sistemi için bir giridi oluştururken; hukuk sistemi de bu kararları içtihatlar yoluyla yorumlayarak stabil beklentilere dönüştürmüştür. Morgan’ın belirttiği üzere, demografik baskılar siyaseti yasama yapmaya zorlasa da, bu düzenlemeleri işler kılan ve günlük hayatın pratiğine uygulayan unsur, hukukun bizzat kendi otopoyetik mekanizmalarıdır (Morgan, 2010, s. 12). Bu evrimsel süreç, hukukun yaşlanan toplumun karmaşıklığını kendi içsel düzeniyle nasıl sönmülediğinin en sarıh kanıtıdır.

Foucault’cu Analiz: Biyo-Politik Yönetimsellik ve Disiplinin Sabitlemesi

Önceki bölümlerde Luhmann’cı perspektiften izlenen otopoyetik dönüşüm, Foucault’nun analitiği açısından incelendiğinde, bu kez sistemik işleyişin ürettiği iktidar etkileri görünür hale gelir. Moderniteyle birlikte iktidarın, tebaanın yaşamı üzerinde “öldürme ya da hayatta bırakma” hakkına dayanan klasik hükümlerlik modelinden, “yaşatma ya da ölüme bırakma” (faire vivre et laisser mourir) gücüne dayanan biyo-iktidar modeline evrilmesi (Foucault, 2002, ss. 246–247), Yaşlılık Hukuku’nun kurumsal aygıt olarak ortaya çıkışının anlamını doğrudan belirler. Medicare ve Medicaid gibi düzenlemeler, yaşlı nüfusun biyolojik varlığını devletin hesaplanabilir ve yönetilebilir bir nesnesi haline getiren biyo-politik müdahale araçlarıdır (Foucault, 2002, s. 248).

Biyo-iktidarın bireysel bedene odaklanan kutbu olan anatomo-politika veya disiplin Foucault’nun Hapishanenin Doğuşu’nda geliştirdiği çerçeve; yönetimsellik analizinden farklı olarak bireysel bedenin normalleştirilmesini ve gözetimini merkeze alır. Yaşlılık Hukuku bağlamında özellikle “vesayet” (guardianship) ve “kapasite” (capacity) mekanizmaları aracılığıyla kristalize olur. Foucault’nun modern iktidarın en temel aracı olarak tanımladığı “sınav” (examination) mekanizması (Foucault, 1992, s. 234), yaşlılık hukukundaki kapasite değerlendirmelerinde karşımıza çıkar. Yaşlı birey, uzmanların bakışı altında bir nesneye dönüştürülerek “ehliyetli” (normal) veya “ehliyetsiz” (anormal) olarak etiketlenir. Andrews’un gösterdiği üzere vesayet yargılamalarında yaşlı birey, kendi yaşamı üzerinde söz sahibi bir hukuk öznesi olmaktan çıkarılarak, evlenme, oy kullanma, malvarlığını yönetme ve tıbbi tedaviyi kabul ya da reddetme gibi temel kararların başkası tarafından verildiği bir konuma indirgenir (Andrews, 1997, ss. 75–76). Bu dönüşüm, Foucault’nun betimlediği anlamda, hukuk ile tıbbın iş birliği içinde özne üzerinde bir “hakikat rejimi”

kurmasının tipik bir örneği olarak okunabilir (Foucault, 1992, s. 29). Bu disiplinler süreci, huzurevleri ve destekli yaşam tesisleri gibi kapatma mekânlarında, panoptik bir gözetimle desteklenir. Bu kurumlarda yaşlı bedenler, uysallaştırılmak amacıyla zaman-tabloları ve sürekli kayıt teknolojileriyle tıbbi-idari bir denetim altına alınır (Foucault, 1992, s. 186). Hukuk bu kapatılmayı “bakım standardı” söylemiyle meşrulaştırırsa da, özünde işleyen mekanizma üretkenlikten düşmüş bedenlerin mekânsal olarak tecrit edilmesidir.

Makro düzeyde biyo-politika, bireysel bedenlerin ötesinde “nüfus” adı verilen kolektif yapıyı düzenlemeyi amaçlar (Foucault, 2002, s. 248). Yaşlılık Hukuku’nun en teknik alanlarından biri olan Medicaid Planlaması, yönetimsellik kavramının mükemmel bir örneğidir; zira burada devlet, bakım maliyetlerini yönetebilmek için bireyleri kendi kendilerini yönetmeye (technologies of the self) ve “yoksullaşma” (spend-down) yoluyla kendi varlıklarını tüketmeye zorlar (Knauer, 2024). İktidarın kılcal damarlara yayılmasıyla birey, kendi rızasıyla “cezalı transfer” yapmadan fakirleşme stratejileri geliştirmeye ve kendini “yardıma muhtaç bir özne” olarak yeniden inşa etmeye yönlendirilir (Frolik, 2002, ss. 3–5). Foucaultcu bölme pratiği açısından değerlendirildiğinde — Dean Spade’in (2015) ırk ve cinsiyet kimliği bağlamında geliştirdiği “idari şiddet” çerçevesiyle analogik biçimde düşünüldüğünde — hukukun yaşlı nüfusu “kırılgan” (vulnerable) olarak kategorize etmesi, bir sınıflandırma tekniği olmaktan öte, onları iktidarın bilgi nesnesi haline getiren ve “ihtiyatlı özne” formunda sürekli öz-denetim altında tutan bir pratik işlev üstlenmektedir. Neticede Yaşlılık Hukuku, yaşlılığın getirdiği biyolojik ve ekonomik riskleri yöneten kapsamlı bir biyo-politik yönetimsellik düzeneğidir; hukukun bu alandaki içsel farklılaşması, iktidarın yaşamın en kırılgan evresine en derin biçimde nüfuz etmesinin yapısal zemini olarak işlev görmektedir.

Bir sosyal sistemin veya hukuk alt disiplininin, çevresel bir “gürültü” karşısında geçirdiği içsel farklılaşma süreci, kurumsal bir yapıya kavuşturulmadığı müddetçe geçici bir reaksiyon olarak kalmaya mahkumdur. Luhmanncı perspektiften bir sistemin otopoyezini sürdürebilmesi, sadece işlevsel olarak ayrışmasına değil, aynı zamanda kendi öz-referans (self-reference) mekanizmalarını ve kurumsal hafızasını tesis etmesine bağlıdır (Luhmann, 1982, s. 236). Amerika Birleşik Devletleri’nde 1980’lerden itibaren Yaşlılık Hukuku’nun (Elder Law) geçirdiği evrim, bu sistemsel istikrarın sağlanması sürecidir; bu süreç Foucaultcu bir okumayla, yaşlılık üzerine yeni bir “hakikat rejiminin” (regime of truth) inşası ve bu rejimi yönetecek “uzman

öznelerin” disipline edilmesi olarak nitelendirilebilir. Disiplinin müstakilleşmesindeki en kritik eşik, 1988 yılında Ulusal Yaşlılık Hukuku Avukatları Akademisi’nin (NAELA) kurulmasıdır (Doron, 2020, s. 3; Frolik, 1993, s. 5). NAELA, basit bir meslek örgütü olmanın ötesinde, sistemin çevresiyle olan sınırlarını çizen ve iç iletişimi düzenleyen bir “yapısal eşleşme” (structural coupling) organı, sistemin kendini tanımlama (self-description) yeteneğinin kurumsal tezahürüdür. 2010 yılı itibarıyla üye sayısı 4.100’ü aşan bu organizasyon (Morgan, 2010, s. 12), bünyesindeki “İleri Düzey Uygulayıcılar Konseyi” (CAP) gibi alt birimler aracılığıyla sistemin içsel farklılaşmasını derinleştirerek karmaşıklığı yönetme kapasitesini artırmış ve alanın hukuk gövdesinin kalıcı bir organı haline geldiğini kanıtlamıştır.

Sistemsel istikrarın sağlanmasında NAELA yapının gövdesini oluştururken, Ulusal Yaşlılık Hukuku Vakfı (NELF) ve yürüttüğü sertifikasyon programları, Foucaultcu anlamda disiplinler gücü temsil etmektedir. NELF tarafından yürütülen sertifikasyon süreci, bireyleri görünür kılan, sınıflandıran ve hiyerarşik bir düzene sokan bir “sınav” (examination) teknolojisidir (Foucault, 1992). Bir avukatın “Sertifikalı Yaşlılık Hukuku Avukatı” (CELA) unvanını alabilmesi için zorunlu kılınan çalışma saati, vaka çeşitliliği ve zorlu yazılı sınav şartları (Pohl, 1995, s. 463; Knauer, 2024), sistemin kodunu bilmeyeni dışarıda bırakan bir filtreleme mekanizması işlevi görür. Bu süreç, “gerçek” Yaşlılık Hukuku bilgisini tanımlayan ve bu bilgiye sahip olanları “uzman” statüsüne yükselten bir hakikat rejimi inşasıdır.

Alanın otopoyetik bir sisteme dönüşmesinin nihai aşaması, kendi teorik bilgisini üretebilecek akademik mekanizmaların tesisleriyle tamamlanmıştır. 1993 yılında *The Elder Law Journal*’ın yayın hayatına başlaması, alanın prestijini teyit eden ve sistemin kendi üzerine düşünmesini (self-reflection) sağlayan bir ikinci derece gözlem alanı yaratmıştır (Frolik, 1993, s. 1; Kaplan, 2017, s. 1). Akademik kurumsallaşmanın bir diğer ayağını oluşturan hukuk eğitimi, başlangıçta yerleşik akademinin gösterdiği “gerçek hukuk” dışı görme direncine rağmen, 2010 yılına gelindiğinde ABD’deki hukuk okullarının yarısından fazlasında müfredata dahil olarak akademik “habitus”a yerleşmiştir (Frolik, 2002, s. 11; Morgan, 2010, s. 12). Geleneksel akademinin bu direnci, Foucaultcu perspektifle yerleşik iktidar odaklarının yeni bir bilgi formuna gösterdiği tepki olarak okunabilir; ancak Wake Forest Üniversitesi’ndeki klinikler gibi uygulamalı birimler, teorik bilginin yaşlıların savunulmasına yönelik pratik iktidarla birleştiği laboratuvarlar olarak bu direnci kırmıştır (Doron, 2020, s. 5).

Sistemin tam anlamıyla stabilize olması, pragmatik bir konular koleksiyonu görünümünden kurtularak kendi teorik çerçevesini oluşturmasıyla mümkün olmuştur. Israel Doron tarafından önerilen “Geriatrik Hukuk Bilimi” (Geriatric Jurisprudence) kavramı (Doron, 2020, s. 16), hukukun yaşlılık olgusunu nasıl inşa ettiğini sorgulayan üst düzey bir teorik dil olarak, Luhmann’ın öngördüğü sistemin kendi kendini tanımlama sürecinin zirvesini teşkil eder. Terapötik hukuk veya feminist gerontoloji gibi yaklaşımların sisteme dahil edilmesi, sistemin bilişsel açıklığını artırırken normatif kapalılığını güçlendirmiştir (Doron, 2020, s. 9). Bu teorik inşa süreci, yaşlı bedeni ve nüfusu yönetmek için kullanılan dağınık tekniklerin organize bir “yönetimsellik” (governmentality) teknolojisi ve disipliner bir blok haline gelmesidir. Frolik’in belirttiği üzere bu alanın gelişimi spekülative fantezilerden değil, dünyanın gerçek sorunlarından neşet etmiş olsa da (Frolik, 1993, s. 18), ulaşılan nokta kendi kodlarına ve kurumlarına sahip, stabilize olmuş bir iktidar ve bilgi ağıdır. Sonuç olarak sistem, Yaşlılık Hukuku üzerinden yeni bir düzen yaratarak çevresel kaosu absorbe etmiş ve varlığını daha karmaşık bir düzeyde sürdürmeyi başarmıştır.

Bu yapısal işleyişin somut iktidar etkilerini görünce kılan örnek vakası olarak Sandpiper Crossing, aşağıda Foucault’cu analitin söylemsel tamamlayıcısı olarak konumlandırılmaktadır.

Bir “Mikro-Fizik” Ve “İletişimsel Kopuş” Vakası Olarak Sandpiper Crossing

“Better Call Saul” dizisinin Sandpiper Crossing davası (kurgusal örnek), bu bölümde sosyolojik bir söylemsel illüstrasyon olarak—amaçsal bir örnek seçimi anlamında, kesinlikle ampirik bir kanıt olarak değil—incelenmektedir. Kurumsal bakım endüstrisinin sistemik istismar eğilimlerini sahneye koyan bu kurgusal vaka, hukuk sisteminin yaşlı bedeni örten kurumsal karmaşıklığı kendi kodlarıyla nasıl görünür kıldığını örneklendirmektedir. Bu tür kurumsal istismarın gerçek hukuki yansımaları, özellikle *Olmstead v. L.C.* (527 U.S. 581, 1999) kararında ve *Guardianship of Kowalski* (382 N.W.2d 861, Minn. App. 1986) davasında somut biçimde belgelenmiştir. İşte bu bağlamda Sandpiper örneği (kurgusal örnek), gerçek içtihatı ikame etmek amacıyla değil; bu içtihatın arka planındaki sistemik mantığı—bakım ekonomisinin iktidar tekniklerine eklenmesini—yakından görmemizi sağlayan bir analitik lens işlevi görmektedir.

Foucaultcu perspektiften bakıldığında Sandpiper Crossing huzurevi (kurgusal örnek), yaşlı bedenlerin yönetildiği ve ekonomik bir kaynağa dönüştürüldüğü modern

bir heterotopia olarak işlev görmektedir (Foucault, 1992, s. 222). Kurumun işleyişi, yaşlının biyolojik varlığını yöneterek onun ekonomik varlığını sisteme aktaran bir biçimde örgütlenmektedir. Tesisteki fahiş fiyatlandırmalar, münferit bir hırsızlık ya da etik dışı işletmecilik pratiği olarak değil, yaşlı bedenin mahrem biyolojik süreçlerinin sermaye birikimi için araçsallaştırıldığı bir biyo-politik sömürü teknolojisi olarak kavranmalıdır. *Olmstead v. L.C.* (527 U.S. 581, 1999) kararı, bu tür bir kurumsal kapatma mantığına karşı hukukun kendi içinden ürettiği en kritik düzeltici hamlelerden birini temsil etmektedir: Yüksek Mahkeme, Amerikalılar ile Engelli Bireyler Yasası'nın (ADA) kurumsal bakımı kapsamı gerektigine hükmederek devletin engelli ve yaşlı bireyleri gereksiz yere kurumlara kısıtlayamayacağını tescil etmiş; böylece Foucaultcu “kapatma” pratiğine karşı bir hukuki dil oluşturulmuştur. *Guardianship of Kowalski* (382 N.W.2d 861, Minn. App. 1986) davası ise vesayet sürecinin nasıl bir sistemik güç dengesizliği içinde işlediğini belgeleyen erken dönem içtihatlardan biridir: Bu davada mahkeme, bakanın ağır engelli bir bireyin kişisel ilişkilerini ve bakım kararlarını denetleme yetkisini nasıl kullandığını inceleyen bir karar vermiş; böylece vesayetle aile içi bir koruma mekanizması olmaktan öte, devletin gözetim kapasitesini özel alana taşıyan bir araç olarak nasıl işleyebileceğini açığa çıkarmıştır.

Bu sömürünün sürekliliği, kurumun sakinlerini dış dünyadan izole eden ve iletişimlerini denetleyen gözetim mimarisiyle güvence altına alınır. Kurum yöneticilerinin avukatların tesise girişini engelleme ve postaları sansürleme girişimleri, bu rejimin en kritik boyutunu—iletişimin görünürlüğünü denetleme ve hak talebi doğurabilecek temasları kesintiye uğratma arzusunu—ifaşa eder. Tam bu noktada Yaşlılık Hukuku, kapasiteleri tartışmalı kılınan ya da vesayet gibi mekanizmalarla hakları sınırlandırılan yaşlıların kurumsal iktidar karşısında savunmasızlaşmasına karşı geliştirilen bir karşı-strateji olarak belirlemektedir (Johns, 1999; Knauer, 2024).

Luhmann'cı perspektiften bakıldığında, *Sandpiper* (kurgusal örnek) davası'ndaki fahiş faturalandırmalar başlangıçta “sözleşme serbestisi” ya da “hizmet bedeli” gibi kategoriler içinde meşrulaştırılarak sistem için görünmezleşebilmektedir. Bu görünmezlik, hukukun ilgili olguları kendi kodlarıyla anlamlı bir iletişime dönüştürmede yetersiz kalmasından kaynaklanır. Dizideki avukatın çöpten topladığı parçalanmış veriyi RICO Yasası ihlali çerçevesine yerleştirilmesi, bu tercüme hamlesinin sembolik bir örneğidir: çevredeki karmaşıklık, hukukî iletişim formatına dönüştürülerek sistemin karar üretme kapasitesi harekete geçirilmektedir (Luhmann, 1988b, ss. 339–340).

Sandpiper örneği (kurgusal örnek), bu çalışmada gerçek içtihatı ikame etmek için değil, kurumsal bakım endüstrisinin soğuk rasyonelliği karşısında yaşlı bireyler için özelleşmiş bir savunma hattı oluşturma gerekliliğini somutlaştıran bir söylemsel illüstrasyon olarak konumlandırılmıştır. Huzurevi endüstrisinin devasa bir ekonomik sektöre dönüştüğü bağlamda, denetimsiz bırakılan bakım ağlarının sistemik sömürüye dönüşebileceğini *Olmstead v. L.C.* ile *Guardianship of Kowalski* gibi kararlar ampirik düzeyde belgelemektedir. Geleneksel hukuk dallarının bu çok katmanlı sorunu kavramakta yetersiz kaldığında, sistem idari, cezai ve medeni hukuku birleştiren, karmaşık yetki alanlarını aşan hibrit araçlar üreten bir alt alan yaratma yönünde basınç hisseder (Frolik, 1993; Knauer, 2024).

Sonuç ve Sentez: Hukukun Yapısal ve Üretken Doğası

Bu çalışma, Giriş'te öngörülen çift anlamlı iddianın—Yaşlılık Hukuku'nun hem otopoyetik içsel farklılaşma hem de biyo-politik yönetimsellik rejimi olarak işlediğinin—sistemik biçimde sınırdığı bir süreçtir. Luhmann'cı ve Foucaultcu analizlerin birlikte ürettiği temel bulgu şudur: Alanın kristalleşmesi, iki dinamik eşzamanlı ürünüdür. Bir yanda hukuk sisteminin demografik ve ekonomik çevreden gelen karmaşıklığı kendi kodlarına tercüme etme kapasitesini artırması; öte yanda bu kapasitenin yaşlı bireyleri yönetilebilir idari nesnelere dönüştüren bir iktidar teknolojisi olarak işlemesi. Bu çift yönlü işleyiş, çalışmanın incelediği otuz yıllık arşiv verisiyle—ELJ'de üretilen kavramsal kodlardan *Bifocal*'ın operasyonel araçlarına, EJP'nin stratejik sentezinden pandemi döneminin biyo-iktidar gerilimlerine uzanan bir hat boyunca—görünür biçimde belgelenmiştir.

Hukuk sisteminin sınırlarının çizilmesinde NAELA ile NELF'in kurulumuyla başlayan ve ELJ'nin akademik hafızasıyla tamamlanan kurumsal alt yapı, sistemin otopoyezini güvence altına almıştır (Luhmann, 1988b, ss. 335–348; Doron, 2020, ss. 1–28). Gerçekten de bu kurumsal inşanın ürettiği pratik sonuç, çalışmanın temel paradoksunu görünür kılmaktadır: Yaşlılık Hukuku, “koruma” ve “güvenlik” söylemi altında hem bir haklar alanı hem de bir yönetim teknolojisi olarak işlemektedir. Foucault'nun biyo-iktidar analitiği bu paradoksu çözmez; tersine, korunanın aynı anda yönetildiğini, güçlendirilenin aynı zamanda denetlendiğini görünür kılarak onu analitik bir zemine taşır (Foucault, 2002, s. 247).

Tam bu noktada, söz konusu paradoksun görünür kılınabilmesi yalnızca iki perspektifin birlikte çalıştırılmasıyla mümkün hâle gelmektedir — Luhmann sistemin kendi işleyişini betimleyebilir ama bu işleyişi dışarıdan biçimlendiren iktidar etkilerini göremez; Foucault bu etkileri görünür kılar ama hukukun kendi iç tutarlılığının ürettiği kurumsal süreklilikleri yeterince açıklayamaz. Teubner’in (1987) ve Rose ile Valverde’nin (1998) metodolojik mirasını izleyen bu çalışma, söz konusu görme sınırlarını giderilmesi gereken açıklar olarak değil, aynı nesne üzerinde üretilen iki bağımsız okumanın kaçınılmaz gerilimleri olarak kabul etmektedir.

Bu paradoksun çözümü Luhmann’cı bir sistem analizi içinden gelememektedir; zira sistem, kendi içsel kodlarını yeniden üretmekle meşguldür. Foucaultcu perspektifte ise çözüm değil, direnç söz konusudur. Disability Rights hareketinin savunduğu “destekli karar alma” (supported decision-making) modeli, tam da bu direnişin kurumsal bir tezahürüdür: Vesayet rejimini ikame etmeyi değil, bireyin otonomi alanını sistem içinden genişletmeyi hedefler. Lakin çalışmanın arşiv analizi, bu tür direniş noktasının da nihayetinde sistemin kendi söylem üretimine dahil edildiğini göstermektedir: “Destekli karar alma”, Bifocal sayfalarında standart formlara ve protokollere dönüştürülerek sistemin operasyonel açıklığının bir parçası haline gelmiştir. Bu döngü, Yaşlılık Hukuku’nun geçmişteki kurulumuyla değil, süregelen üretim mekanizmasıyla tanınmasını zorunlu kılar.

Bu çalışma, söylemsel bir arşiv okuması olarak alanın kendi literatüründeki alanı betimleme biçimlerini analiz etmektedir. Kullanılan veri tabanı, Elder Law’ın mahkeme uygulamasındaki, bakım kurumlarındaki idari işleyişindeki ve avukat pratiğindeki fiili sonuçlarını doğrudan belgelemek için tasarlanmamıştır; bu yönüyle çalışma söylem düzeyindeki örüntüleri görünür kılmakta, ancak bunların pratik etkilerini doğrulama iddiasında bulunmamaktadır. Bu bağlamda bulgular, Yaşlılık Hukuku söyleminin nasıl kurulduğunu göstermekte; söylem ile pratik arasındaki nedensel ilişkinin sınanması ise gelecek araştırmalara —özellikle mahkeme kararları, idari kayıtlar ve vaka çalışmalarına dayalı ampirik analizlere— bırakılmaktadır.

Küresel yayılım açısından bakıldığında, “piyasa temelli bireysel planlama” ile BM çerçevesinde gelişen “İnsan Hakları” paradigması arasındaki gerilim (Doron, 2020, ss. 14–15), hem Luhmann’cı hem de Foucaultcu analizlerin tahmin ettiği bir sonuçtur: Benzer irritasyonlarla karşılaşan hukuk sistemleri benzer içsel farklılaşmalara gidecek, ancak bu farklılaşmanın biçimini hangi yönetimsellik rasyonalitesinin belirleyeceği tarihsel ve siyasal bir değişken olarak açık kalacaktır. Bu bağlamda gelecek için söz

edebileceğimiz temel meydan okuma şudur: Algoritmik karar mekanizmalarının (Milne, 2025) ve veri temelli risk skorlarının (Sklar, 2019) hâkim olduğu bir ortamda, “Geriyatrik Hukuk Bilimi” (Doron, 2020, s. 16) olarak önerilen üst düzey teorik dil, Yaşlılık Hukuku’nu salt bir risk yönetimi aracı olmaktan çıkarıp insan gerçekliği ile bağdaşan bir yaklaşıma evrilip evrilmeyeceği meselesidir. Bu bağlamda bundan sonra yapılması gereken araştırmanın öncelikleri olarak söz edebileceğimiz alanlar ise ABD dışı hukuk sistemlerinde benzer farklılaşma süreçlerinin karşılaştırmalı analizi ve algoritmik yönetimin yaşlılık hakları söylemiyle karşılaşmasının hukuki sonuçlarıdır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Teşekkür: Yazar, dil desteği ve veriler için AI’ya teşekkür eder.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Acknowledgement: The author thanks to AI for the language support and the data.

Kaynakça/References

- Alzheimer’s Association. (2025). *2025 Alzheimer’s disease facts and figures*. Alzheimer’s & Dementia, 21(1). <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC12040760/>
- American Bar Association Commission on Law and Aging & American Psychological Association. (2005a). *Assessment of older adults with diminished capacity: A handbook for lawyers*. American Bar Association.
- American Bar Association Commission on Law and Aging, Commission on Disability Rights, Section of Civil Rights and Social Justice, & Section of Real Property, Trust and Estate Law. (2016). *PRACTICAL tool for lawyers: Steps in supporting decision-making*. American Bar Association. https://www.americanbar.org/groups/law_aging/resources/guardianship_law_practice/practical_tool/
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2002). Navigating health care decisions for unbefriended older adults. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 23(4).
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2004). Voting rights of nursing home residents. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 25(3).
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2015, Mart-Nisan). POLST: Advance care planning for the seriously ill. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 36(4). https://www.americanbar.org/groups/law_aging/publications/bifocal/vol_36/issue_4_april2015/polst/

- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2019a). Lawyer-clinician collaboration in advance care planning. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 40(4).
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2020a, Mart). Emergency health decisions and COVID-19: Capacity assessment, healthcare proxies, and resource allocation ethics. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 41(4).
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2020b, Temmuz-Ağustos). It's time to defund nursing homes. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 41(6). https://www.americanbar.org/groups/law_aging/publications/bifocal/vol-41/vol-41--issue-no-6--july-august-2020-/defund-nursing-homes/
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2023a). Neuroscience and legal capacity: Emerging challenges for elder law. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 44(4).
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2024b). Mini-Mental State Exam in legal capacity determinations: Standardization and limitations. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 45(5).
- American Bar Association Commission on Law and Aging. (2025b, Haziran). Behind the screen: Elder financial and technology abuse in the age of AI. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 46(5). https://www.americanbar.org/groups/law_aging/publications/bifocal/vol46/vol46issue5/elderabuseandartificialintelligence/
- Andrews, M. D. (1997). The elderly in guardianship: A crisis of constitutional proportions. *The Elder Law Journal*, 5(1), 75–116.
- Bradley, S. (2025). *Behind the screen: Elder financial and technology abuse in the age of AI*. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 46(5). American Bar Association Commission on Law and Aging.
- Brooks, S., Grant, R., & Bonamarte, M. F. (2020, Temmuz-Ağustos). *States move to shield LTC facilities from civil liability*. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 41(6). American Bar Association Commission on Law and Aging.
- Connolly, M.-T., Brandl, B., & Breckman, R. (2014). *The elder justice roadmap: A stakeholder initiative to respond to an emerging health, justice, financial and social crisis*. U.S. Department of Justice & U.S. Department of Health and Human Services.
- Crishon, T. (2025). *We cannot wait: Aging with dignity demands housing with access*. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 46(4). American Bar Association Commission on Law and Aging.
- Doron, I. (2005). Elder law in Israel. *Journal of International Aging Law & Policy*, 1(1), 1–28.
- Doron, I. (2020). 25 years of elder law: An integrative and historical account of the field of law and aging. *Theoretical Inquiries in Law*, 21(1), 1–28.
- Eltis, K. (2005). Predicating dignity on autonomy? The need for further inquiry into the ethics of tagging and tracking dementia patients with GPS technology. *The Elder Law Journal*, 13(2), 387–416.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin doğuşu* (M. A. Kılıçbay, Çev.). İmge Kitabevi Yayınları. (Orijinal eser 1975'te yayımlanmıştır)
- Foucault, M. (2002). *Toplumunu savunmak gerekir* (Ş. Aktaş, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Foucault, M. (2013). *Güvenlik, toprak, nüfus: Collège de France dersleri (1977-1978)* (E. Canaslan, Çev.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 2004).

- Frolik, L. A. (1993). The developing field of elder law: A historical perspective. *The Elder Law Journal*, 1(1), 1–18.
- Frolik, L. A. (2002). The developing field of elder law redux: Ten years after. *The Elder Law Journal*, 10(1), 1–14.
- Fry, R. (2026, 9 Ocak). *Baby Boomers are aging, but still numerous*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/short-reads/2026/01/09/baby-boomers-aging/>
- Guardianship of Kowalski*, 382 N.W.2d 861 (Minn. Ct. App. 1986).
- Hughes, S. L. (2003). Legal issues related to bank reporting of suspected elder financial abuse. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 24(4).
- Johns, A. F. (1999). Ten years after: Where is the constitutional crisis with procedural safeguards and due process in guardianship adjudication. *The Elder Law Journal*, 7(1), 33–152.
- Kaiser Family Foundation. (2023). *Medicaid long-term care services and supports*. KFF. <https://www.kff.org/medicaid/issue-brief/medicaid-home-community-based-services/>
- Kaplan, R. L. (1995). Top ten myths of social security. *The Elder Law Journal*, 3(2), 191–214.
- Kaplan, R. L. (2017). Founding faculty advisor’s perspective. *The Elder Law Journal*, 25(1), 1–6.
- Karp, N. (2002). Commission initiates project on health care decision-making for the “unbefriended” elderly. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 23(3), 1–2.
- Knauer, N. J. (2012). “Gen silent”: Advocating for LGBT elders. *The Elder Law Journal*, 19(2), 289–336.
- Knauer, N. J. (2024). The Development of “Elder Law” In the United States. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4924969>
- Kohn, N. A., & Spurgeon, E. D. (2010). Elder law teaching and scholarship: An empirical analysis of an evolving field. *Journal of Legal Education*, 59(3), 414–434.
- Kohn, N. A., & Spurgeon, E. D. (2014). A call to expand elder law education. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 35(5).
- Levy, K., Kilgour, L., & Berridge, C. (2019). *Regulating privacy in public/private space: The case of nursing home monitoring laws*. *Elder Law Journal*, 26(2), 323–364.
- Luhmann, N. (1982). *The differentiation of society* (S. Holmes & C. Larmore, Trans.). Columbia University Press.
- Luhmann, N. (1988a). The unity of the legal system. In G. Teubner (Ed.), *Autopoietic law: A new approach to law and society* (pp. 12–35). Walter de Gruyter.
- Luhmann, N. (1988b). Closure and openness: On reality in the world of law. In G. Teubner (Ed.), *Autopoietic law: A new approach to law and society* (pp. 335–348). Walter de Gruyter.
- Luhmann, N. (1989). Law as a social system. *Northwestern University Law Review*, 83(1–2), 136–150.
- Luhmann, N. (2004). *Law as a social system* (K. A. Ziegert, Trans.; F. Kastner, R. Nobles, D. Schiff, & R. Ziegert, Eds.). Oxford University Press.
- Martin, N. (2009). Consumer scams and the elderly: Preserving independence through shifting default rules. *The Elder Law Journal*, 17(1), 1–44.
- Mather, M., Jacobsen, L. A., & Pollard, K. M. (2015). *Aging in the United States*. Population Bulletin, 70(2). Population Reference Bureau.
- Mbembe, A. (2003). Necropolitics. *Public Culture*, 15(1), 11–40.

- Milne, A. (2025). Silver tsunami or silver rush? Extracting value from elders. *The Elder Law Journal*, 33(1), 109-166.
- Morgan, R. C. (2010). The future of elder law practice. *William Mitchell Law Review*, 37(1), 1-48.
- Muir, D. M. (2006). The U.S. culture of employee ownership and 401(k) plans. *The Elder Law Journal*, 14(1), 1-46.
- National Academy of Elder Law Attorneys. (2025). *About NAELA*. NAELA. <https://www.naela.org/About>
- Okrent, D. R., & Salazar, C. T. (2009). Introduction to elder law. *Journal of Retirement Planning*, 12(1), 13-20.
- Olmstead v. L.C.*, 527 U.S. 581 (1999).
- Parra, P. N. B., Atanasov, V., Whittle, J., Meurer, J., Luo, Q., Zhang, R., & Black, B. (2022). The effect of the COVID-19 pandemic on the elderly: Population fatality rates, COVID mortality percentage, and life expectancy loss. *The Elder Law Journal*, 30(1), 33-84.
- Pohl, A. E. (1995). Introduction: What is elder law anyway. *Nova Law Review*, 19(2), 459-464.
- Polisky, R. A. (1995). Criminalizing physical and emotional elder abuse. *The Elder Law Journal*, 3(2), 377-412.
- Prosser, A. (2024). *Affirming older adults as champions for intergenerational justice and climate reform*. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 45(3). American Bar Association Commission on Law and Aging.
- Raymond, A. (2023). *The hospital to guardianship pipeline*. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 44(6). American Bar Association Commission on Law and Aging. https://www.americanbar.org/groups/law_aging/publications/bifocal/vol44/bif-vol44-issue6/hospital-guardianship-pipeline/
- Rose, N., & Miller, P. (1992). Political power beyond the state: Problematics of government. *The British Journal of Sociology*, 43(2), 173-205. <https://doi.org/10.2307/591464>
- Rose, N., & Valverde, M. (1998). Governed by law?. *Social & Legal Studies*, 7(4), 541-551. <https://doi.org/10.1177/096466399800700405>
- Sabatino, C. P. (2001). Assessing clients with diminished capacity. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 22(4), 1.
- Sammin, K., & Hurme, S. B. (2004). Guardianship and voting rights. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 26(1), 11-14.
- Scoles, E. F. (1997). Foreword: Acceleration of death of the terminally ill with physician assistance. *The Elder Law Journal*, 5(2), 213-222.
- Sklar, T. (2019). Elderly gun ownership and the wave of state red flag laws: An unintended consequence that could help many. *The Elder Law Journal*, 27(1), 35-50.
- Smith, A., & Sabatino, C. P. (2004). Voting by residents of nursing homes and assisted living facilities: State law accommodations. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 26(1), 1-10.
- Spade, D. (2015). *Normal life: Administrative violence, critical trans politics, and the limits of law*. Duke University Press.

- Teubner, G. (1987). Evolution of autopoietic law. In G. Teubner (Ed.), *Autopoietic law: A new approach to law and society* (pp. 217–241). Walter de Gruyter.
- U.S. Census Bureau. (2019). By 2030, all baby boomers will be age 65 or older. <https://www.census.gov/library/stories/2019/12/by-2030-all-baby-boomers-will-be-age-65-or-older.html>
- U.S. Census Bureau. (2024). *Vintage 2024 national population estimates*. <https://www.census.gov/data/tables/time-series/demo/pepstat/2020s-national-detail.html>
- Wood, E. (2019, Mayıs-Haziran). WINGS groups take off. *Bifocal: Journal of the ABA Commission on Law and Aging*, 40(5). https://www.americanbar.org/groups/law_aging/publications/bifocal/vol-40/vol-40--issue-5/wings-groups-take-off-by-erica-wood/